

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2021-07-08

Diarienummer
551-50987-2020
Dossienummer
1471-1158

Sida
1(50)

Gasum AB

[\[REDACTED\]@gasum.com](mailto: [REDACTED]@gasum.com)

Tillstånd till biogasanläggning på fastigheterna Götene 2:2 och Fullösa 3:11 i Götene kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 90.406-i (B), 40.15 (B)
Sevesoanläggning på den lägre kravnivån

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger Gasum AB (556690-6893) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till anläggande och drift av en biogasanläggning med tillhörande uppgraderingsanläggning på fastigheterna Götene 2:2 och Fullösa 3:11 i Götene kommun. Verksamheten får bedrivas inom det verksamhetsområde som framgår av bilaga 1.

Tillståndet gäller för att ta emot och behandla 400 000 ton biologiskt nedbrytbart material per kalenderår för produktion av biogödsel och flytande biogas (LBG).

Dispens från biotopskyddet

Miljöprövningsdelegationen ger dispens från biotopskyddet för att lägga igen dike, ta bort åkerholme och ta bort odlingsröse enligt bilaga 3. Dispensen ges med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för verksamheten

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Om lagringstanken för flytande biogas (LBG) och bilutlastningen ska placeras annorlunda än vad som framgår av bilaga 2, ska det först godkännas av tillsynsmyndigheten. Innan en sådan ändring kan godkännas ska en riskutredning göras som visar att påverkan utanför verksamhetens yttre gräns (staketgräns) inte blir större än vid placering enligt bilaga 2.

3. Verksamhetsområdet ska inhägnas och belysningen inom området ska anpassas, med avseende på ljusriktning, sensorer med mera, så att endast verksamhetsområdet blir belyst och endast under den tid som behövs för arbetet. Belysning av kringliggande natur ska minimeras för att undvika onödig störning av nattaktiva djur.

Avfallstyper som får tas emot

4. Vid anläggningen får avfallstyper/substrat enligt bilaga 4 tas emot och behandlas. Andra liknande organiska avfallstyper/substrat med mindre eller liknande miljöeffekter med avseende på lukt får tas emot efter godkännande av tillsynsmyndigheten. Substratmixen ska till minst 70 % utgöras av olika typer av stallgödsel.

Utsläpp till luft

5. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, nedskräpning eller annan påverkan undviks. Det gäller även transporter till och från verksamheten som verksamhetsutövaren har rådighet över. Om olägenheter av betydelse ändå uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta effektiva skyddsåtgärder så att störningen minimeras.
6. Luftflöden som innehåller luktande ämnen av betydelse för den totala luktbelastningen från anläggningen ska renas i luktreningsutrustning som är dimensionerad och underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter i omgivningen. Luktreningsutrustningen ska vara utformad så att illaluktande luftströmmar kan tas omhand även vid underhållsarbeten och driftstörningar.
7. Installerad luktreningsutrustning ska garantera en luktstyrka som vid bostäder understiger 1 luktekvivalent per kubikmeter ($1e/m^3$) för 99,9:e percentilen av årets timmar, räknat som 99,9:e percentilen av timmedelvärden på årsbasis.
8. Metanläckaget från gasuppgraderingen får, som löpande årsmedelvärde, uppgå till högst 0,2 % av inkommande metanmängd.
9. Vid överproduktion av gas eller driftstörning i gasuppgraderingen ska gasen facklas av så att emissionerna blir så låga som möjligt. Facklan ska ha kapacitet att förbränna hela den producerade mängden gas.

Kemiska produkter och farligt avfall

10. Kemiska produkter (inklusive bränsle) och farligt avfall ska förvaras och i övrigt hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.

Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Lagring och transport av substrat och biogödsel

11. Lagring av flytande biogödsel ska ske i behållare med fast tak. Lagring av fast biogödsel ska ske på tät hårdjord yta som är nederbördsskyddad.
12. Vägtransporter av gödsel och andra substrat av liknande karaktär till biogasanläggningen samt vägtransport av flytande biogödsel till lager på andra fastigheter ska ske med täckta transportfordon. Tillsynsmyndigheten får medge undantag i det enskilda fallet.

Utsläpp till mark och vatten

13. Ytor för hantering av biogasråvara i form av biologiskt nedbrytbart material samt biogödsel ska utformas på sådant sätt att läckage eller spill kan samlas upp och omhändertas.
14. Opåverkat dagvatten från anläggningen ska samlas upp och ledas till fördröjningsmagasin/utjämningsmagasin. Möjlighet att stänga dagvattenutloppet i händelse av driftstörning ska finnas.

Buller

15. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfri måndag–fredag	kl. 06.00–18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00–06.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Begränsningsvärdena enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske i samband med förstagångsbesiktning och därefter så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

I de fall verksamhetens buller karakteriseras av ofta återkommande impulser eller av ljud med tydligt hörbara tonkomponenter bör värdena i tabellen sänkas med 5 dBA.

Energihushållning

16. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering av verksamheten. Som stöd för detta arbete ska en energihushållningsplan finnas och följas.

Kompensationsåtgärder m.m. för borttagna biotoper

17. De biotoper som omfattas av dispensen enligt 7 kap. 11 § miljöbalken får läggas igen respektive tas bort endast om biogasanläggningen kommer till stånd.

18. Diket som läggs igen ska kompenseras genom att utföra ett våtmarksliknande efterpoleringssteg som en del av utjämningsmagasinet för dagvatten. Våtmarken ska utformas med flacka kanter och vattenkvaliteten ska vara så god att groddjur kan leva där.
19. Åkerholmen och odlingsröset som tas bort ska kompenseras genom att anlägga stenmur i verksamhetsområdets nordvästra gräns. Muren ska utföras med stenar från området som staplats på varandra så det bildas mellanrum, och vara solbelyst. Om biogasanläggningens layout ändras på sådant sätt att detta inte är möjligt, ska stenmuren anläggas på motsvarande sätt på annat ställe inom verksamhetsområdet.

Seveso

20. Uppdaterat handlingsprogram och redovisning av farliga ämnen enligt Sevesolagstiftningen ska redovisas till Länsstyrelsen minst sex veckor innan anläggningen ska tas i drift.

Förstagångsbesiktning

21. Förstagångsbesiktning ska göras senast sex månader efter att anläggningen har tagits i drift. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktningen.

Kontroll av verksamheten

22. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I programmet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att verksamheten har tagits i drift eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Programmet ska bland annat innehålla läcksökningskontroll med avseende på metangas, kontroll av lukt samt analyser av biogödselns näringsinnehåll av kväve och fosfor.
23. Journal ska föras avseende mängden producerad biogödsel, mottagare och datum för överlåtelse. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.

Nedläggning av verksamheten

24. Innan hela verksamheten läggs ner ska verksamhetsutövaren i god tid ge in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Om bara en del av verksamheten ska läggas ner räcker det med att verksamhetsutövaren i god tid anmäler det till tillsynsmyndigheten. Efter en anmälan får tillsynsmyndigheten besluta att en avvecklingsplan ska ges in, om det finns behov av det.

Rätt för tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor enligt följande. Detta görs med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken.

- D1. Åtgärder för att minska eventuella olägenheter (villkor 5).

När tillståndet får tas i anspråk

Miljöprövningsdelegationen avslår ansökan om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk först när det har fått laga kraft.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningstid)

Verksamheten enligt tillståndet ska ha satts igång senast fem år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Götene kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Innehållsförteckning

Miljöprövningsdelegationens beslut.....	1
Tillstånd.....	1
Dispens från biotopskyddet.....	1
Miljökonsekvensbeskrivningen.....	1
Villkor för verksamheten.....	1
Rätt för tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor.....	4
När tillståndet får tas i anspråk.....	5
När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningstid).....	5
Delgivning sker genom kungörelse.....	5
Redogörelse för ärendet.....	8
Bakgrunden till ansökan.....	8
Tidigare tillstånd till verksamheten.....	8
Sökandens samråd med myndigheter och enskilda.....	8
Hur ansökan har handlagts.....	8
Hur verksamheten klassificeras.....	9
Vad ansökan avser.....	9
De åtaganden som sökanden har gjort.....	10
Sökandens slutliga förslag till villkor för verksamheten.....	10
Närmare om ansökan om dispens från biotopskyddet.....	11
Sökandens beskrivning av verksamheten.....	12
Anläggningsarbeten.....	12
Layout.....	13
Produktion.....	13
Energi- och resursanvändning.....	16
Utsläpp till luft.....	16
Utsläpp av vatten.....	18
Transporter.....	18
Buller.....	20
Risk och säkerhet.....	20
Övervakning och kontroll av verksamheten.....	21
Statusrapporten.....	21
Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll.....	22
Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning.....	25
Länsstyrelsen.....	25
Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun.....	28
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).....	28

Försvarsmakten.....	28
Trafikverket.....	28
Vattenfall Eldistribution AB.....	29
Enskilda.....	29
Sökandens bemötande av yttrandena.....	32
Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut.....	38
Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?.....	38
Är statusrapporten tillräcklig?.....	39
Är verksamheten tillåtlig?.....	39
Vilken omfattning ska tillståndet ha?.....	42
Vilka villkor behövs för tillståndet?.....	42
När får tillståndet tas i anspråk?.....	47
Övriga överväganden.....	47
Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till.....	48
Miljörapport ska lämnas.....	48
Prövnings- och tillsynsavgift ska betalas.....	48
Vad krävs om verksamheten ska ändras?.....	48
Vad krävs om verksamheten tas över av någon annan?.....	48
Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?.....	48
Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet.....	48

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Gasum AB (sökanden) är ett energibolag som nu bygger ett stationsnät med 50 tankningsstationer med flytande gas för tunga fordon i Finland, Sverige och Norge. Sökanden driver sedan 10 år fem biogasanläggningar i Sverige och producerar dels biogas av främst restprodukter från jordbruks- och livsmedelsindustrin, dels ekologisk gödsel till lantbruk. Produktionsvolymen av flytande biogas (LBG) understiger behovet för tankstationerna. Genom nya investeringar som Götene biogasanläggning blir det möjligt att producera LBG för tankstationsutbyggnaden.

Sökanden har fått bidrag från Klimatklivet för såväl Götene biogasanläggning som utveckling av stationsnätet för flytande biogas.

Tidigare tillstånd till verksamheten

Verksamheten på platsen har inte tidigare tillståndsprövats enligt miljöbalken eller miljöskyddslagen (1969:387).

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en specifik miljöbedömning ska göras.

Som ett första steg i den specifika miljöbedömningen har sökanden samrått med myndigheter, de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten, och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet har handlat om verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (avgränsningssamråd).

Hur ansökan har handlagts

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 5 november 2020. Efter kompletteringar har ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen kungjorts på Länsstyrelsens webbplats och i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden. Ansökan har remitterats till Länsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarsmakten, Trafikverket, Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun, Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (räddningstjänsten), Ellevio, Vattenfall Eldistribution AB samt Götene Vatten och Värme AB.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen, MSB, Försvarsmakten, Trafikverket, Miljö- och bygglovnämnden, Vattenfall Eldistribution AB samt ett antal privatpersoner. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena. Med anledning av inkomna yttranden har Trafikverket lämnat ett förtydligande som även har kommunicerats med enskilda som tidigare yttrat sig i ärendet.

Hur verksamheten klassificeras

Verksamheten klassificeras enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskoderna

- 40.15 (B) Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka mer än 1 500 MWh gas eller vätskeformigt bränsle per kalenderår.
- 90.406-i (B) Återvinna eller både återvinna och bortskaffa icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall för enbart anaerob biologisk nedbrytning, är mer än 100 ton per dygn eller mer än 25 000 ton per kalenderår.

Verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Verksamheten omfattas av lagen (1999:381) och förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (den så kallade Sevesolagstiftningen).

Vad ansökan avser

Sökanden yrkar på tillstånd till miljöfarlig verksamhet för följande verksamheter.

- a) Uppgradering av biogas för tillverkning av flytande biogas (LBG).
- b) Behandling genom anaerob biologisk nedbrytning av 400 000 ton biologiskt nedbrytbart material som restprodukter och avfall från lantbruket, exempelvis i form av stallgödsel, spannmålsavrens, ensilage och stärk samt till mindre omfattning biologiskt nedbrytbart material som restprodukter och avfall från hushåll och verksamheter per kalenderår.

Vidare yrkas att

- c) dispens från biotopskydd meddelas,
- d) anmälan vattenverksamhet på Fullösa 3:11 noteras,
- e) tiden för igångsättande av verksamheten bestäms till fem år från att beslutet har fått laga kraft,
- f) tillståndet får tas i anspråk även om det inte har fått laga kraft,
- g) igångsättningsmedgivande för markarbeten inom planerat område meddelas.
- h) miljökonsekvensbeskrivningen godkänns,
- i) villkor meddelas i enlighet med sökandens förslag,
- j) tillsynsmyndigheten ges möjlighet att godkänna ändringar i avfallstyper och dess mängder.

Det är av största vikt att kunna ta tillståndet i bruk och påbörja etableringen av verksamheten senast den 1 juli 2021 då de finansiella förutsättningarna med bidrag från Klimatklivet begränsar projektet till den 31 mars 2023. För att hinna etablera verksamheten och påbörja arbetena med anläggningen begär sökanden således verkställighetsförordnande och igångsättningsmedgivande för markarbeten.

De åtaganden som sökanden har gjort

- För att kompensera eventuella störningar i naturmiljön kommer det för varje meter flyttat dike anläggas 1 m² damm eller våtmark. I första hand som en del av det planerade utjämningsmagasinet.
- Utpekade värdeelement bevaras så långt det är möjligt. Skyddsåtgärder för att förhindra att värdeelement i områdets östra del tas ned vid byggnation är att markera ut dessa under byggskedet.
- Grövre träd som avverkas sparas som död ved antingen i öppet solbelyst läge i eller i anslutning till området, eller inom vegetationsbårderna mot öster och söder. Det ska vara på lämpliga platser där det inte utgör någon säkerhetsrisk men också där det på bästa möjliga sätt gynnar den biologiska mångfalden.
- Säkerhetsavstånd till närliggande kraftledning följer Telestörningsnämndens riktlinjer på 50 meter.

Sökandens slutliga förslag till villkor för verksamheten

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor skall verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad verksamhetsutövaren uppgett eller åtagit sig i målet eller i övrigt i ärendet.
2. Om olägenheter för omgivningen uppstår till följd av verksamhetens luftutsläpp, företrädesvis i form av lukt, ska verksamhetsutövaren i samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheter.
3. Metanläckaget från gasupptraderingen får, som löpande årsmedelvärde, uppgå till högst 0,2 % av inkommande metanmängd. Kontroll ska utföras genom beräkning av löpande årsmedelvärde.
4. Vid överproduktion av gas eller driftstörning i gasupptraderingen ska gasen facklas av så att emissionerna blir så låga som möjligt. Facklan ska ha kapacitet att förbränna hela den producerade mängden gas.
5. Ytor för hantering av biogasråvara i form av biologiskt nedbrytbart material samt biogödsel ska utformas på sådant sätt att läckage eller spill kan samlas upp och omhändertas.
6. Verksamheten utformas för resurshushållning av vatten. Vid överskott i vattenbalansen får dagvatten från ytor som normalt inte påverkas av substrat, släppas till recipient.
7. Ljud från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå som frifältsvärden vid bostäder än

50 dB(A) helgfri mån–fre dagtid kl. 06.00–18.00
45 dB(A) övrig tid samt lör-, sön- och helgdag

Återkommande höga ljudtoppar (> 55 dB) bör inte förekomma nattetid 22–06. Om de berörda byggnaderna har tillgång till ljuddämpad sida avser detta den ljuddämpade sidan.

Vissa ljudkaraktärer är särskilt störningsframkallande. I de fall verksamhetens buller karakteriseras av ofta återkommande impulser eller av ljud med tydligt hörbara tonkomponenter bör värdena i tabellen sänkas med 5 dBA.

- Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp samt så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Avsteg från detta villkor kan medges av tillsynsmyndigheten för viss produkt/visst farligt avfall om bolaget genom riskanalys visat att villkoret inte behövs eller är onödigt strängt med avseende på riskerna för den yttre miljön. Riskanalysen ska utföras med en vedertagen metod. Den som utför analysen ska ha erfarenhet av sådana analyser.

- Installerad luktreningsutrustning ska garantera en luktstyrka som vid närmsta bostäder understiger 1 luktekvivalent per kubikmeter (LE/m³) för 99,9:e percentilen av årets timmar. (Räknat som 99,9:e percentilen av timmedelvärden på årsbasis).
- Kontrollmätning på utgående luft från luktreningsutrustningen ska ske en gång per år.
- Om en luktolägenhet uppstår för omkringliggande bostäder och verksamheter ska detta åtgärdas snarast.

Närmare om ansökan om dispens från biotopskyddet

Tre biotopskyddade objekt påverkas av etablering: ett åkerdike, en åkerholme och ett odlingsröse. Diket behöver läggas igen och åkerholmen och odlingsröset behöver tas bort.

Området som biotopskydden ligger inom utgörs av ett aktivt brukat jord- och skogsbrukslandskap. Det finns sju åkerholmar samt ytterligare biotoper med liknande funktion och värden inom en radie av 500 meter från de aktuella åkerholmarna.

Dike

Diket är cirka 340 meter långt, cirka 0,5–1 meter brett och cirka 0,5–1 meter djupt. Det är grunt i dess norra och västra del men blir djupare i mitt av dikesträckan. I diket växer det för biotopen typiska kväveälskande växter.

Diket ligger inom markavvattningsföretaget *Backgårdens DF av år 1940*. Sökanden förbereder i dagsläget ett avtal med markägaren om köp av en del av fastigheten och därmed även andel i markavvattningsföretaget. Markavvattningsföretaget bedöms inte påverkas negativt mot bakgrund av att det i samband med byggnation av området kommer att säkerställas att flöden och föroreningar till dikningsföretaget inte kommer att öka vid jämförelse med nuläget.

Kompensationsåtgärder dike

Ett utjämningsmagasin för dagvatten ska etableras inom plan- och verksamhetsområdet. Som en del av detta utjämningsmagasin föreslås ett våtmarksliknande efterpoleringssteg. Magasinet kommer ha en multifunktionell roll som bidrar till flera ekosystemtjänster. Det kommer dels fungera som ett fördröjnings- och reningssteg för dagvatten, dels utgöra en biotop för växter och djur.

Åkerholme och odlingsröse

Åkerholmen är cirka 1 700 m² stor och består av två separata trädbevuxna dungar med ett gräsbevuxet område dem emellan. Jorden har inte brukats mellan dessa dungar sedan åtminstone 1960-talet. I den södra skogsdungen ligger ett äldre upplagt stenröse om cirka 10 m².

Kompensationsåtgärder åkerholme och odlingsröse

Längs den nordvästra plan- och verksamhetsområdesgränsen läggs stenar upp i en stensträng eller andra formationer för att på så sätt återskapa de miljöer som behöver tas i anspråk. Även en viss mängd ved från nedtagna träd läggs upp inom delar av det utpekade området. Området lämnas sedan orört för en naturlig återkolonisering av växter och djur.

Förändringar av den planerade verksamhetens layout kan komma att ske i samband med senare detaljprojektering. Mot bakgrund av detta kan utpekade område för kompensation komma att flyttas inom plan- och verksamhetsområdet. Alternativt kan åtgärder genomföras på närbelägna åkerholmar, exempelvis röjning av sly för att undvika igenväxning eller uppläggning av sten.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Anläggningsarbeten

Exploateringen sker på en yta som i dag består av delvis skogbevuxet område och delvis jordbruksmark. Markutredningar visar inga föroreningar i mark. Marken kommer att hårdgöras och förses med dagvattenbrunnar. Ledningar till det kommunala spill- och dricksvattennätet kommer att anläggas. För processen kommer nya byggnader och anläggningsdelar att uppföras. Nya vägar kommer att anläggas på området.

Skyddsåtgärder för att förhindra att naturvärdeelement i områdets östra del tas ner vid byggnation är att markera ut dessa under byggskedet.

Layout

Fördjupade utredningar har utgått från ett exempel på en situationsplan, vilken kan ändras under fortsatt projektering. Föreslagna skyddsåtgärder och bedömningar utgår från att föreslagna villkor ska innehållas även om situationsplanen ändras.

Produktion

Substrat

Den huvudsakliga mängden råvaror till produktionen, 80–90 %, är med planerad substratmix, stallgödsel av olika slag (fast- och flytgödsel från nöt, svin och fjäderfä från närliggande gårdar).

Gödseln homogeniseras med biologiskt nedbrytbara material och restprodukter från exempelvis lantbruk och växtodling (spannmålsrester, avrens, sekunda spannmål, ensilage och liknande restprodukter). Det planeras även för mat- och livsmedelsavfall, såsom matavfallsslurry och flytande bi- eller restprodukter från till exempel etanolproduktion. Dessa strömmar kommer främst från hushåll, lokala verksamheter och industrier. Råvarumixen kan komma att ändras då råvarutillgång, regelverk, stödsystem ändras över tid.

Totalt bedöms upp mot 400 000 ton substrat att användas i produktionen, vilket motsvarar cirka 130 GWh LBG per år.

Mottagning och lagring

Leveranser av råvaror till anläggningen sker med lastbil. Mottagning sker i olika delar av anläggningen beroende på typ av råvara/avfallsfraktion. Hantering sker i huvudsak inomhus och ventilationsluften renas.

Flytande material lossas i mottagningshallen för flytande material där även den producerade biogödseln lastas ut. För att reducera risken för luktspridning förses hallen med portar som endast öppnas och stängs när ankomst eller avgång av lastbil sker. Lokalerna dimensioneras för att bibehålla ett kontinuerligt undertryck för att minimera risken för att luft tränger ut när porten öppnas. Ventilationsluften leds till anläggning för luktreduktion. Hallen har spolningsmöjligheter för tvätt av tank och spill, där vattnet samlas upp och recirkuleras i processen.

Från mottagningshallen pumpas det flytande materialet vidare till mottagningstankar. Mottagningstankarna dimensioneras för att minst kunna rymma cirka sex dygns produktion.

Fastgödseln tas emot i separat mottagningshall utformad för tippning från container. Även denna hall är försedd med portar och har ett undertryck där frånluften leds till anläggning för luktreduktion.

En täckt plansilo kommer att upprättas för mottagning och tillfällig lagring av substrat med liten luktpåverkan såsom spannmålsrester, ensilage eller andra liknande fraktioner. Ytan planeras för att eventuellt lakvatten samlas upp och pumpas in till processen.

Ett antal mindre tankar planeras vara dedikerade till hantering av olika flytande substrat såsom matavfallsslurry, stärk, glycerolrester eller andra liknande

energirika substrat. Även dessa tankar är anslutna till systemet för processventilation för att förebygga utsläpp av lukt.

Mottagningshallarna rengörs regelbundet för att hålla en god hygien och förebygga lukt. Spolvatten från rengöringen återanvänds på anläggningen där det är lämpligt såsom vid spädning. Tvättvatten från invändig tvätt av levererande bilar nyttjas på motsvarande sätt.

Förbehandling

Förbehandling kommer främst att ske för de fasta substratfraktioner som tas emot. Förbehandlingen består av mixning och sönderdelning (till exempel kvarnar eller maceratorer) av biomassan innan den transporteras vidare till rötkammarna.

Rötning

I rötningen bryts det organiska materialet ner av mikroorganismer till framför allt metan och koldioxid. Nedbrytningen sker i syrefri miljö, så kallad anaerob nedbrytning, antingen vid mesofila betingelser, det vill säga i temperaturintervallet 35–42°C, eller termofila betingelser, det vill säga i temperaturintervallet 50–57°C.

Den huvudsakliga nedbrytningen sker i rötkammare som kan utgöras av betong- eller stålkonstruktioner. Volymen kommer att delas upp på fyra eller fler rötkammare. Omrörare säkerställer god inblandning av inmatat material, jämn temperatur, och ser till att hela rötkammarvolymen kan utnyttjas. Utrustning väljs med omsorg för att förebygga onödiga metanemissioner. Rötkammarna kommer att vara isolerade för att minska värmeförluster. Varmhållning sker genom att nyttja restvärmen från hygieniseringen eller gasuppträdningen.

Det i stort sett utrötade materialet passerar också en efterrötkammare, där mer svårnedbrytbara material ges tid att brytas ner.

Hygienisering

Syftet med hygieniseringen är att avdöda eventuella patogena mikroorganismer och på så vis förebygga en vidare spridning vid distribution och användning. Beroende på slutlig teknisk utformning kan hygieniseringen komma att placeras före röttningsprocessen eller som en integrerad del i röttningsprocessen, så kallad processintern hygienisering.

Biogödselhantering

Efter röttningsprocessen samlas rötvätskan, nu kallad biogödsel, i ett antal täckta biogödsellager. Den totala lagringsvolymen kan komma att fördelas på både ett antal biogödsellager på plats och ett antal satellitbrunnar placerade i anslutning till spridningsarealerna för att nå en effektiv logistik. Lagringsvolymen på anläggningen dimensioneras för minst fem dygns produktion så att lagringsvolym under storhelger säkerställs och för att hantera eventuella driftstörningar.

Vidareförädling av den producerade biogödseln kan ske beroende på efterfrågan samt för återföring i den egna processen. Genom att återföra fiberfraktionen till processen går det att få högre utbyte av mer svårnedbrytbara substrat såsom halm. Den fasta fraktionen kan avsättas som biogödsel för till exempel livsmedelsproduktion, växthusodling, i jordproduktion eller liknande, eller återföras till processen.

För de flytande och fasta fraktionerna av nöt- och svingödsel, vilka är de stora mängderna volymmässigt, är utgångspunkten att gårdarna ingår i ett bytessystem av biogassubstrat och näringsämnen. Det tillkommer därför inget behov av ytterligare spridningsareal för dessa volymer jämfört med i dag. Eventuellt överskott av biogödsel kommer i huvudsak gå till den ekologiska närmarknaden för växtodling där det i dag finns en god efterfrågan på ekologiskt gödningsmedel.

Gassystem och fackla

Gaslager utformas så att det antingen integreras med efterrötkammare eller är separat, där båda alternativen förses med tak av dubbelmembrantyp. Gaslagren fungerar som buffert och jämnar ut flödet till gasuppgraderingen, vilket också minskar risken för onödig fackling av den producerade gasen. En fackla installeras för att säkerställa att producerad rågas förbränns i det fall gasuppgraderingen inte kan ta om hand den producerade gasen eller om gaslagret är fullt. Facklan har kapacitet att förbränna hela den producerade gasvolymen. Vidare är facklan av typen mörk flamma (dold låga) för att inte störa eller oroa närboende eller förbipasserande.

Gasuppgradering

Såväl den i rötningsprocessen bildade biogasen som uppgraderad biogas passerar kondensavskiljare eller torkar där vatten och andra lättkondenserade föreningar till stor del kan avskiljas. Kondensvatten som avskiljs pumpas till tank för flytande biogödsel eller återförs till processen som spädvätska.

Beroende på val av uppgraderingsteknik och strategi kan även svavelväte (H_2S) behöva avskiljas. Järnklorid eller andra järnprodukter kan tillsättas rötningsprocessen för att förebygga förhöjda svavelvätehalter i rågasen, men även rening av gasen kan vara nödvändig. Val av processlösning beror till stor del på val av leverantör.

I gasuppgraderingen renas sedan biogasen så att en metanfraktion erhålls. Generellt innehåller biogasen främst metan, koldioxid och vatten men även mindre mängder svavelväte, kvävgas, ammoniak och lättflyktiga organiska föreningar (VOC) kan förekomma. Vilka krav som ställs på den renade biogasfraktionen beror på vad den ska användas till.

Förvätskning (LBG-produktion)

Den uppgraderade gasen ska sedan förvätskas, vilket enkelt uttryckt innebär nedkylning tills det gasformiga metanet kondenserar till flytande fas. Teknikutvecklingen för LBG-produktion går fort framåt och effektiviteten ökar med teknikens förfining. Det betyder att sökanden så småningom kan komma att producera mer LBG på samma substratuppsättning, varför 130 GWh endast är en uppskattning ur de 400 000 ton substrat som planeras.

Anläggningen kommer att utrustas med en lagringstank för LBG. Lagringstanken ska ha en lagringskapacitet om minst fyra dygns LBG-produktion. Från lagringstanken lastas LBG till tankbilar för distribution.

Energi- och resursanvändning

Energi

Uppskattat elbehov för verksamheten är cirka 9 600 MWh/år samt värmebehov på cirka 5 500 MWh/år. Verksamhetens största energiförbrukare är uppgraderingsanläggningen (inklusive förvätskning), följt av uppvärmning av rökammare och hygieniseringsprocessen. Ambitionen är att förnybar elenergi ska användas.

Planerad verksamhet har betydligt bättre prestanda avseende energianvändning per ton behandlat material jämfört med referensanläggningarna i BREF-dokumentet.

Spillvärme från processen används för uppvärmning, med komplettering av värme från Västerbyverket eller en eventuellt en egen bibränsleeldad panna under kalla tider.

Vattenanvändning

Anläggningen behöver vatten till processen, spolning och rengöring samt för sanitärt behov. Råvattenbehovet säkerställs genom kommunal vattenförsörjning motsvarande 15 000 m³/år. Anläggningen utformas för att minimera vattenförbrukning. Planerad verksamhet har lågt vattenuttag i relation till referensanläggningar i BREF.

Kemikalieanvändning

Järnprodukter kan användas i processen för att begränsa svavelinnehållet i biogasen. Det kan även användas spårämnesprodukter och andra tillsatser för optimering av den biologiska processen. Vid behov kan kemiska skumdämparprodukter användas. Beroende på teknik- och produktkrav, kan avvattningspolymerer eller näringsämnen tillsättas till biogödseln.

Utöver detta utgörs kemikalieanvändningen inom verksamheten i huvudsak av tvättvätskor och rengöringsmedel för eventuell sanering samt aktivt kol, absorbenter i gasreningen (teknikberoende), smörjoljor, köldmedia med mera. Rengöringsmedel som används innehåller inga utfasningsämnen.

Vid förvätskning av biogas används köldmedia som ammoniak R717, glykol och en blandning av kolväten (C1–C5) och kvävgas.

Avfall och restprodukter

Under förbehandling avskiljs oönskat material/rejekt såsom metall, glas och plast. Sortering av övrigt internt avfall sker i lämpliga behållare och avfallet hämtas sedan av en avfallsentreprenör för återvinning. Farligt avfall uppkommer vid normaldrift endast i små mängder till exempel från batterier, spillolja, lysrör eller från övriga delar av processen.

Utsläpp till luft

Växthusgaser i processen (metanläckage)

Biogas består i huvudsak av metan och koldioxid, men innehåller även väte, svavelväte, kolmonoxid, ammoniak och låga halter av andra gaser. I biogasanläggningar kan metanläckage uppstå i olika delar av systemet och

säkerhetsrutiner och teknik för att minimera dessa utsläpp är viktiga. Metan är en kraftig växthusgas, 25 gånger starkare än koldioxid.

Mätningar och beräkningar av medeltal för utsläpp från biogödsellager samt uppgraderingsdelen på samrötningsanläggningar uppgick under perioden 2013–2015 till 1,1 % respektive 0,9 % av uppmätta flöden och halter av metangas.

Även vid lagring och spridning av biogödsel finns risk för utsläpp av metan, lustgas och ammoniak. För att minska metanemissioner från biogödsel krävs god utrotning, exempelvis med väl fungerande biologisk process, lång uppehållstid i röt-kammare och även efterrötkammare.

Vid driftproblem i uppgradering eller vid överproduktion av rågas förbränns rågasen med hjälp av fackla på området. Detta är en säkerhetsåtgärd för att hindra utsläpp av metangas, som är starkare växthusgas än den koldioxid som bildas när den förbränns.

Lukt

Vid hantering av gödsel och andra biologiskt nedbrytbara restprodukter finns alltid en viss risk för spridning av lukt till omgivningen.

Vald teknik för luktrensning kommer att utformas i enlighet med BAT-slutsatserna i referensdokumentet för avfallsbehandling (Best Available Techniques [BAT] Reference Document for Waste Treatment). Utöver tekniska åtgärder innehåller dokumentet krav på en lukthanteringsplan (BAT 12) som ska innehålla aktiviteter som spolning av ytor, stängda dörrar, hur luktstörningar loggas och hantering av lukt-reducering vid störning.

Mottagningshallar, förvaringstankar och andra delar av anläggningen som hanterar luktbelastande material kommer att förses med undertrycksventilation för att förhindra obehandlade luktemissioner till omgivningen.

Ventilationsluften leds i tre separata kanaler till luktbehandlingen innan det släpps ut cirka 10 meter över marken:

- Flöde 1 – Ventilationsluft med relativt låg luktstyrka, allmänventilation från bland annat körhall, processrum, verkstad.
- Flöde 2 – Ventilationsluft med medelhög luktstyrka, från bland annat inmatningsfickor.
- Flöde 3 – Ventilationsluft med hög luktstyrka, från bland annat mottagningsstankar och hygienisering. Detta flöde går först genom ett förbehandlingssteg innan luften går ihop med de andra två flödena.

I tabellen nedan framgår totala flöden och leverantörens garantivärden avseende luktstyrkan från respektive utblås.

Beteckning	Flöde (m ³ /s)	Garantivärden Luktstyrka (le/m ³)
F1	16,7	500
F2	6,2	500
F3	0,4	1 000

Utsläpp av vatten

Planerad verksamhet recirkulerar processvatten samt dagvatten påverkat av näringsämnen från lagring och hantering av substrat, eller spolvatten och tvättvatten från ytor. Endast sanitärt avloppsvatten leds till det kommunala spillvattennätet.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen skiljer på vattenflöden från förorenade ytor och vattenflöden från mindre förorenade ytor. Förorenade ytor är frekvent trafikerade och i nära anslutning till lagerlokaler för substrat som riskerar att förorena dagvatten. Mindre förorenade områden är ytor av gräs, grus, tak och vissa delar av asfaltsytor. Dagvattenflöden med risk för föroreningar recirkuleras och tas om hand i processen på anläggningen.

Dagvatten kommer att hanteras och renas lokalt med infiltration i mark, gräsytor, för regnvatten och sedimentering i utjämningsmagasin från mindre påverkade ytor. Innan avledning till recipient föreslås dagvattnet genomgå någon av följande åtgärder:

Öppna diken/svackdiken

Etablering av öppna diken/svackdiken rekommenderas då dessa medför trög avledning, fördröjning, rening och infiltration. Svackdiken kan samla upp dagvatten främst från takavrinning, asfalterade ytor samt insamlat dagvatten från gräsytor (när infiltration i mark nått maxgräns). Naturligt öppna system så som svackdiken förväntas förbättra dagvattenkvaliteten och minska föroreningar så som suspenderade ämnen, näringsämnen och partikelbundna föroreningar som metaller.

Makadammagasin

Infiltrationsanläggning i form av makadammagasin skulle kunna ta hand om takavrinning och dagvatten kopplat till de gröna områdena.

Utjämningsmagasin/våtmark

Fördröjning och reningsprocess av mindre förorenat dagvatten sker genom anläggning av två eller flera utjämningsmagasin eller våtmarker. I det första utjämningsmagasinet sker sedimentering och rening och i det andra steget sker en efterpolering innan vattnet leds vidare till recipient.

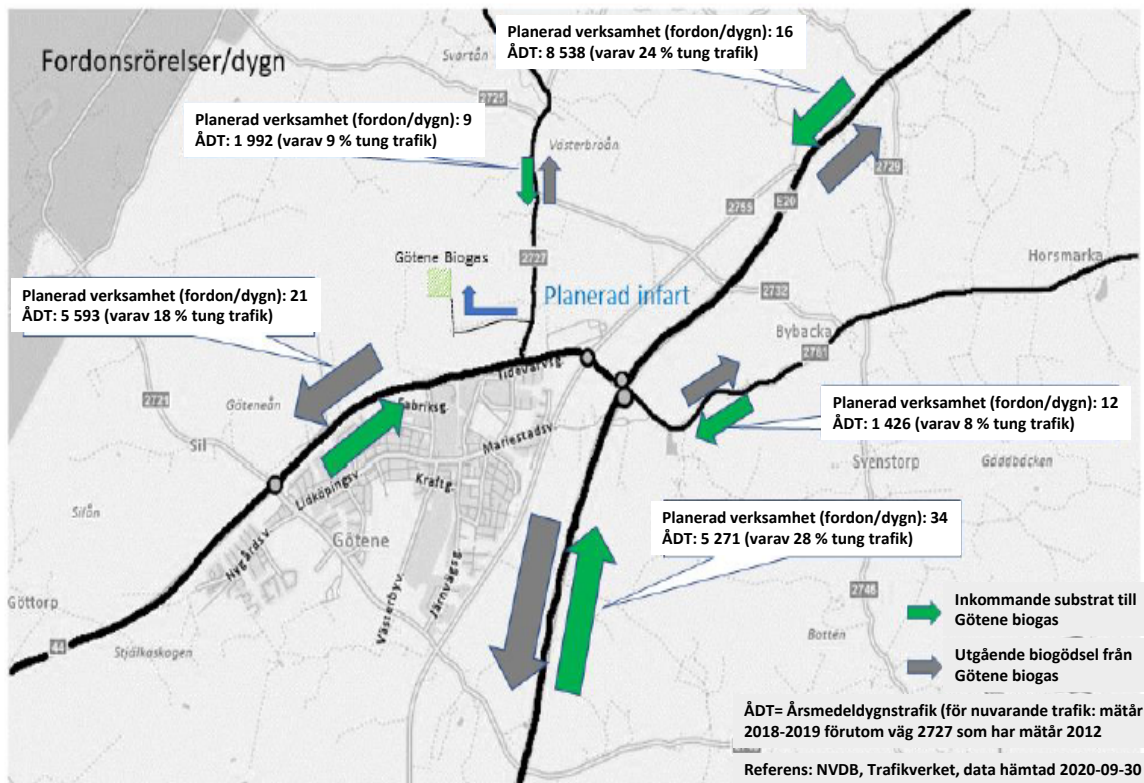
Anläggning av utjämningsmagasin på området har flera fördelar såsom

- 1) utjämningsmagasin för mindre förorenat dagvatten
- 2) fördröjning/ uppsamling av ett större läckage (avstängningsbart utlopp)
- 3) kompensationsåtgärd för borttagning av biotopskyddat dike
- 4) eventuellt möjligt magasin för insatsvatten
- 5) mottagning av släckvatten

Transporter

Till följd av verksamheten uppkommer transporter av gödsel/substrat in till anläggningen och biogödsel och LBG ut från anläggningen. Transporterna till och från anläggningen uppgår till cirka 90 fordonsrörelser/dag, eller cirka 6 fordonsrörelser per timme. Dessa transporter är utspridda på vägarna E20 Syd, E20 Norr, väg 2727 från Kinne-Vedum, riksväg 44 samt väg 2767 från Holmestad, se

figur nedan. Antal ökade transporter från verksamheten på dessa vägar kan anses försumbara i relation till antal fordon per dygn som trafikerar transportvägarna och bedöms inte påverka allmänheten negativt. Infartsvägen planeras via Värmevägen som får en ökad aktivitet av transporter.

Periodvis kan det förekomma högre trafikintensitet utanför normala körtider (kl. 06–22) till följd av till exempel driftstörningar som påverkar in- och utlastning av material, speciella förutsättningar hos någon råvaruleverantör som medför mer omfattande transporter under en begränsad period eller i samband med uttransporter av biogödsel från anläggningen för direktspredning på åkermark.

Sökandens avsikt är emellertid att tunga transporter till och från anläggningen nattetid ska undvikas så långt det är möjligt, både av praktiska skäl kopplat till hur verksamheten bedrivs och för att minimera risken för påverkan för närboende. Vid normala driftförhållanden innebär det troligtvis att endast enstaka intransporter av råvara sker nattetid för att möta upp leverantörers eventuella tidskrav.

För att minimera transporter planeras transportsträckorna väl vad gäller upphämtning och avlämning av substrat respektive biogödsel till och från gårdar och verksamheter. Transporterna samordnas i möjligaste mån för att minimera körsträckor och antal lastbilar. Inkommande lastbilar lämnar substrat och lastas samtidigt med biogödsel för utkörning till gårdar. Renhållningsrutiner införs för transporter till och från anläggningen, detta för att minska transporters påverkan av lukt och smuts längs med vägarna.

På anläggningen kommer två hjullastarfordon att användas.

Buller

Den planerade biogasanläggningen alstrar buller från främst transporter med lastbilar till och från anläggningen samt körning med hjullastare. De fasta anläggningsdelar som bedöms bidra mest med buller till omgivningen är ventilationen, uppgraderingen och förvätskningen.

Verksamhetens lokalisering, avstånd till närboende och närliggande verksamheter, utformning i dels situationsplan, dels inbyggnad av utrustning, vegetation kring verksamheten samt ljudkrav för utrustning ger låg risk för påverkan på omgivningen och kan anses vara bästa, tillgängliga på marknaden, miljötekniska lösning. Uppgraderingsanläggningen som också anses vara en av de största källorna till externt buller placeras för att minska ljud vid närliggande bebyggelse.

Risk och säkerhet

Släckvattenhantering

Släckvattenutredning har genomförts för att tillförsäkra tillgång till och kapacitet att hantera släckvatten.

Det ska finnas möjlighet att omhänderta cirka 130 m³ släckvatten. De skyddsåtgärder som planeras för att omhänderta denna volym utgörs i huvudsak av att hindra spridning av släckvatten utanför hårdgjorda ytor genom att uppgraderingsanläggningen och vändplatsen vallas in med en asfaltsvall och hårdgjorda, täta ytor samtidigt som utjämningsmagasin/våtmark byggs på ett sådant sätt att släckvattenflödet kan avledas till ett separat system för på så sätt förhindra att påverka utjämningsmagasin/våtmark negativt. Invallningar ska även förhindra spridning av gödsel vid olyckor eller tillbud.

Som skydd för recipienten är dagvattensystemet utformat med avstängningsanordningar för att hindra utsläpp vid läckage från maskiner eller släckvatten i händelse av brand.

Beredskapsplan

En beredskapsplan har tagits fram för att presentera riskkällor och omedelbara åtgärder för att skydda personal eller omgivning. Eftersom planeringen av anläggningen ännu är i tidigt skede behöver beredskapsplanen uppdateras i ett senare skede med beskrivning av bland annat utformning och placering av varningssystem och släckutrustning samt ansvarsfördelning inom organisationen.

En insatsplan upprättas över anläggningen för att tydliggöra räddningstjänstens åtgärder vid en insats. Alternativ räddningsväg för räddningstjänst ska utredas.

Handlingsprogram enligt Sevesoförordningen

Handlingsprogram med säkerhetsledningssystem har tagits fram. Detta syftar till att minska riskerna och begränsa effekterna vid en olycka.

Åtgärder för att minimera risker för olyckor

Samlade riskreducerande åtgärder som integreras i planering och utformning av anläggning utifrån riskutredningar är bland annat följande.

- Säkerställ att det finns ett säkerhetsavstånd om minst 328 meter mellan LBG-tanken inom sökandens verksamhet och Västerbyverkets

verksamhetsområde. Vid ändringar i anläggningsutformningen beaktas detta säkerhetsavstånd.

- Det behöver vara möjligt att passera området på gång-, cykel- och hästvågen på ett säkert sätt i såväl anläggningens byggskede som i dess driftskede. Detta innebär att fordon som passerar på vägen ska ha god sikt för att upptäcka personer eller hästar i tid och att de som passerar området ska ha möjlighet att passera utan att känna oro för påkörning.

Övervakning och kontroll av verksamheten

Kvalitetssäkring av inkommande substrat

Enbart i förväg godkända material hanteras vid verksamheten. Detta betyder att flytande material normalt alltid kan hanteras i slutna system och det är enbart det fasta materialet som hanteras manuellt med hjullastare.

Utsläpp till luft

För att minimera metanslip från anläggningen planerar sökanden att ansluta sig till *Egenkontroll metanemissioner* som är ett samverkansprojekt mellan Avfall Sverige och Svenskt Vatten för minskade utsläpp av metan från biogasanläggningar.

Utsläpp av lukt

En lukthanteringsplan utformas och tillämpas för de situationer där större driftstörningar kan uppstå, till exempel vid större planerade eller oplanerade driftstopp eller störningar samverkande med ogynnsamma vind- och väderförhållanden. Vid samråden inleddes dialog med närboende och närliggande verksamheter. Denna dialog fortlöper och planeras fortlöpa även under driftfasen.

Rutiner för luktreducering införs såsom renhållning av ytor samt ronderingar av driftpersonal för att upptäcka eller förhindra gasläckage.

Utsläpp av vatten

Förorenat dagvatten tas omhand på anläggningen, varför provtagning och analys av detta vatten inte är relevant med avseende på föroreningar i utsläpp till miljön. Mindre förorenat dagvatten renas genom infiltration och sedimentering i mark, diken, makadammagasin samt i utjämningsmagasin på området innan det leds till recipient. Provtagningsrutiner tas fram och redovisas i verksamhetens egenkontrollprogram. Provtagningspunkter är utgående dagvatten från oljeavskiljare och utgående dagvatten från utjämningsmagasin eller våtmark.

Buller

Bullermätning vid anläggningen genomförs vid driftsättning för att kontrollera att buller från anläggningen inte överstiger riktvärden. Vid eventuella förändringar i verksamheten som kan påverka ljudbilden, eller vid klagomål, genomförs ytterligare bullermätningar.

Statusrapporten

Den tilltänkta verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen, varför en statusrapport har tagits fram. De utförda provtagningarna tyder inte på att det förekommer några betydande mark- eller grundvattenföroreningar inom aktuellt

område. I grundvattnet har halt av nickel och järn påvisats i halter som tyder på stark och mycket stark påverkan. Källan till detta är okänd.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Lokaliseringen

Vald lokalisering

Verksamheten planeras att uppföras på fastigheterna Fullösa 3:11 och Götene 2:2 i Götene kommun. Ytbehovet för den planerade anläggningen bedöms till 12–13 hektar.

Området avgränsas av jordbruksmark i väster och skogsmark i norr. Till öster gränsar verksamhetsområdet till en gammal banvall vid Gössäter som i dag är en gång- och cykelväg. Öster och nordost om anläggningen ligger ett tiotal fastigheter. Närmaste bostad är Åsen (vilket inkluderar Åsen, Ängsbacken och Evedal) cirka 500 meter sydost om verksamhetsområdet, därefter Målaregården och Storegården cirka 800–1 000 meter nordost (i vindriktningen) om verksamhetsområdet. De närmaste bostadshusen i Götene tätort ligger cirka 1 000 meter söder om verksamhetsområdet. Avståndet till Västerbyverket är cirka 350 meter.

Närområdet nyttjas frekvent som ett friluftsområde av boende i Götene.

Planförhållanden

Verksamhetsområdet ingår i ett större skogsområde som i gällande översiktsplan är utpekade som ett område med högt bevarande- och rekreativvärde (Götene, 2010). Närliggande områden är utpekade som framtida bostadsområden och verksamhetsområden. Skogsområdet mellan aktuellt verksamhetsområde och Västerbyverket är angripet av granbarkborre och kommer att tas ner. Området strax norr om verksamhetsområdet utgörs av ett kalhygge.

I samrådsversionen av kommunens nya översiktsplan (Götene kommun, 2018) redovisas ingen framtida markanvändning inom verksamhetsområdet. Det pekas inte heller ut områden för nya bostäder i närheten av verksamhetsområdet. Mot bakgrund av detta bedöms området inte gå emot kommunens planeringsinriktning i området.

I nuläget finns det ingen gällande detaljplan för verksamhetsområdet. Det pågår emellertid en process med framtagande av en ny detaljplan för området, vilket kommer att pågå parallellt med aktuell tillståndsprocess. Detaljplanens syfte är att pröva lokaliseringen för uppförandet av en biogasanläggning.

Alternativ lokalisering

En lokaliseringsutredning har genomförts där föreslagen lokalisering norr om Västerbyverket (placering sydost, sydväst, nordost eller nordväst), Bergsmad, Stenåsen, Kårtorp och Kollbogården utretts närmare. Dessa områden bedömdes i ett första skede ha tillräckliga förutsättningar för etablering av en biogasanläggning.

Val av plats har bedömts utifrån placering inom upptagning- och avsättningsområde för substrat från jordbruket, kommunala planer och program, riksintressen, skyddsvärden, yta, markanvändning och rådighet, markförhållanden,

närhet till E20 och körvägar, möjlig anslutning till va-nät, placeringens påverkan på området samt närhet till el- och värmeförsörjning.

Utredningen visar att området norr om Västerbyverket har flest fördelar jämfört med andra alternativ med hänsyn till placering i upptagningsområdet för substrat, anslutning till va samt risk för omgivningspåverkan. Vid ansökan om planbesked meddelade kommunen positiva besked angående nordvästliga placeringen och planarbete påbörjades. Med hänsyn till ovan kriterier är den valda placeringen nordväst om Västerbyverket.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att ingen biogasanläggning uppförs och att markanvändningen kommer att vara likt nuläget. Skogen direkt norr om värmeverket kommer emellertid att avverkas som planerat på grund av angripande barkborrar. Skogens värde i rekreationssyfte förloras därmed initialt även vid nollalternativet.

Gödsel fortsätter lagras på gårdar i gödselbrunnar och ger upphov till emissioner av ammoniak, lustgas och metan, som är starka växthusgaser. Övriga restprodukter från jordbruket lämnas till förmultning/oplanerad kompost, eller så skickas viss fraktion till förbränning. Matavfall hanteras i dag som brännbart avfall i Götene kommun, dock finns planer för att införa matavfallsinsamling till 2021 enligt kommunens avfallsplan. Lustgasemissioner vid spridning av stallgödsel på åkrar fortgår även vid nollalternativ. Energin i råvarorna som förädlas till förnybart fordonsbränsle tas inte tillvara och medför en minskad tillgång av fossilfria bränslealternativ.

Risk för luktstörning från verksamheten uteblir vid nollalternativet. Eventuell luktstörning från gödselspridning på åkermark kvarstår dock. Gödsel luktar ofta mindre efter rötning vilket medför att luktpåverkan från gödselspridning riskerar att vara större vid nollalternativet än vid etablering av biogasanläggning i området.

Riksintressen och skyddade områden

Detaljplanen berör de yttersta delarna av påverkansområdena för två riksintressen för försvaret, dels för Råda övningsplats, dels för väderradar. Det finns även riksintressen i närheten av den planerade anläggningen. Kinnekulle som är utpekad riksintressen för naturvården respektive friluftslivet. Dessa ligger på ett avstånd om cirka 3 kilometer väster om verksamhetsområdet. Riksintresset för kulturmiljövården Kinnekulle samt riksintresset för det rörliga friluftslivet för Vätern ligger på ett avstånd om cirka 1,5 respektive 1 kilometer och omsluter verksamhetsområdet från nordost till nordväst.

Både E20 och väg 44 är utpekade riksintressen för kommunikation och ligger på ett avstånd om cirka 1,6 kilometer respektive 700 meter från verksamhetsområdet.

Strax utanför verksamhetsområdet, på en av de närbelägna åkerholmarna, ligger en fornlämning i form av en fångstgrop (RAÄ Götene 56:1). En utredning har genomförts för att identifiera eventuella fornlämningar på området. Inga sedan tidigare okända fornlämningar påträffades och planerad verksamhet bedöms inte påverka några kulturhistoriska skyddsvärden.

Genomförd naturvärdesinventering, som även innefattade en fågelinventering och inventering av lämpliga biotoper för groddjur, visar att generellt låga naturvärden

finns inom verksamhetsområdet. Området bedöms inte heller att vara av särskilt värde för fågellivet eller för groddjur. De naturvärdesobjekt som identifierades finns i kanten av skogsområdet. Verksamhetsområdet har tryckts ihop och delar av anläggningen har flyttats norrut inom skogsmarken för att på så sätt minimera andelen jordbruksmark som behöver tas i anspråk.

Vid en etablering på platsen kommer skogen, delar av åkern samt de identifierade naturvärdesobjekten i genomförd naturvärdesinventering att tas i anspråk. De naturvärden som identifierats med visst naturvärde kommer att delvis kunna kompenseras för genom att lägga upp död ved.

Verksamhetsområdet ingår i ett större skogsområde som är utpekad i översiktsplanen som ett område med högt bevarande och rekreationsvärde. Närområdet nyttjas frekvent som ett friluftsområde av boende i Götene.

Miljökonsekvenser

De största riskerna för omgivningspåverkan bedöms utgöras av lukt, buller, brand- och explosionsrisk, ökad trafik och påverkan på landskapsbild samt rekreationsområde.

Biogasanläggningen ger sammantaget stora positiva konsekvenser för klimatet då anläggningen tillvaratar och behandlar restprodukter och producerar förnybart bränsle till transporter och industri. Verksamheten bidrar även till att producerad biogödsel kan användas inom både det konventionella och ekologiska jordbruket i bygden.

Lukt

I och med att biogasanläggningen hanterar material som kan lukta, läggs stor vikt vid att både undvika och begränsa denna risk. Risken för luktstörning på omgivningen minskar dels med installation av tekniska åtgärder, dels genom systematiskt arbete och rutiner i verksamheten. Den förhärskande vindriktningen är sydvästlig, vilket innebär att eventuell lukt när den uppstår troligtvis sprids nordost, det vill säga bort från Götene tätort.

En luktutredning har tagits fram i vilken luktemissioner från den planerade verksamheten till omgivningen har beräknats.

Vid driftstörning bedöms det finnas en ökad risk att omgivningen upplever en luktstörning jämfört med vid normaldrift. Driftstörningar sker sällan och endast under korta perioder. Spridningsberäkningar visar att luktkoncentrationen endast vid enstaka tillfällen riskerar att överskrida 1 le/m³ vid uppemot 250 meters avstånd under en driftstörning, det vill säga gränsen där 50 % av befolkningen kan förnimma en lukt. Det betyder att störst sannolikhet att uppfatta luktstörningen är vid Åsen och Målaregården.

En vegetationsridå längs med verksamhetsområdets östra del, längs gång- och cykelvägen, kommer att sparas. Den kommer också till viss del bidra till minskad luktspridning i det fall att lukt skulle komma ut i större omfattning än normalt.

Buller

Verksamheten kommer, likt många andra industrier, ha installationer såsom fläktar och arbetsmaskiner som låter. Verksamheten bidrar trots det inte till att några riktvärden för buller överskrids.

Trafik

Verksamheten bidrar med ökad trafik om cirka 90 fordonsrörelser per dygn. Dessa transporter är utspridda på vägarna E20, riksväg 44, väg 2727 och väg 2761. Antal ökade transporter från verksamheten på dessa vägar kan anses försumbara i relation till antal fordon per dygn som trafikerar transportvägarna och bedöms inte påverka allmänheten negativt. Infartsvägen planeras via Värmevägen som får en ökad aktivitet av transporter.

Risker

Vid planering av biogasanläggningen har riskidentifiering och hantering av riskerna med gas och olyckor varit en viktig fråga att hantera. Flertalet olika riskutredningar har genomförts vilka i sin tur har tagit fram förslag till åtgärder. Risker som identifierats berör främst trafikolycka, olycka med farligt gods (LBG), där brand blir konsekvens samt utsläpp av farliga ämnen. Vid genomförande av planerade skyddsåtgärder bedöms riskerna som låga.

Påverkan på vatten

Konsekvenser vid skyfall bedöms som obetydliga, dels mot bakgrund av den begränsade omfattningen som detta ger upphov till inom området, dels för att det bedöms tekniskt möjligt att åtgärda genom ett anpassat dagvattensystem. Konsekvenser efter planerad flödesfördröjning och dagvattenrening bedöms vara obetydliga/oförändrade eller små positiva.

Verksamheten bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormer för yt- eller grundvatten då utsläpp till vatten är mycket begränsade och eftersom föroreningshalter i dagvattenavrinning från planområdet är låga, men även för att flödet är en väldigt liten del av den totala avrinningen från avrinningsområdet.

Landskapsbild

En etablering av verksamheten kan ge upphov till en lokal påverkan på landskapsbilden. Påverkan blir dock begränsad i och med att insynsskyddade trädriddåer sparas i söder och i öster.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd ges i den omfattning sökanden yrkat, under förutsättning att lagringstanken för LBG och bilutlastningen får en placering i anläggningens nordvästra område enligt layout i kompletteringen. Länsstyrelsen anser att särskilda skäl finns för att ge dispens från biotopskyddet, eftersom exploateringen är av stort allmänt intresse.

Länsstyrelsen har följande villkorsförslag.

Biotopskydd

- De skyddade biotoperna får endast tas bort om verksamheten kommer till stånd.
- Igenläggning av biotopskyddat dike ska kompenseras genom att ett våtmarksliknande efterpoleringssteg utförs som en del av utjämningsmagasinet för dagvatten. Våtmarken ska utformas med flacka kanter och vattenkvaliteten ska vara så god att groddjur kan leva där.

- Borttagen åkerholme och odlingsröse kompenseras genom anläggande av stenmur i verksamhetsområdets nordvästra gräns. Muren ska utföras med stenar från området som staplats på varandra så det bildas mellanrum, och vara solbelyst.

Risker och säkerhet

- Lagringstanken för LBG och bilutlastningen ska placeras i anläggningens nordvästra del och det ska finnas ett skyddsavstånd runt lagringstanken för LBG och bilutlastningen som ryms inom verksamhetsområdet. Anläggningens slutliga layout och utrustningens avstånd till verksamhetens yttre gräns (staketgräns) ska utformas i samråd med räddningstjänsten.

Seveso

- Uppdaterat handlingsprogram och redovisning av farliga ämnen enligt Sevesolagstiftningen ska redovisas till Länsstyrelsen minst 6 veckor innan anläggningen ska tas i drift.

Lukt

- Luftflöden innehållande luktande ämnen från anläggningen ska renas i luktreningsutrustning som utgör bästa möjliga teknik och är dimensionerad samt underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter i omgivningen. Installerad luktreningsutrustning ska garantera en luktstyrka på renad ventilationsluft som inte överstiger 500 OU/Nm³.
- Mätning på utgående luft från luktreningsutrustningen ska ske en gång per år.

Naturvärden

- Värdeelement 1, 2 och 3 ska ingå i den sparade bården med vegetation mot öster.
- Grövre träd som avverkas sparas som död ved antingen i öppet solbelyst läge i eller i anslutning till området, eller inom vegetationsbårderna mot öster och söder.
- Belysningen inom området ska anpassas, med avseende på ljusriktning, sensorer mm, så att endast verksamhetsområdet blir belyst och endast under den tid som behövs för arbetet. Belysning av kringliggande natur ska minimeras för att undvika onödig störning av nattaktiva djur.

Klimatanpassning

- Marken ska höjdsättas så att det inte rinner mot planerade byggnader.
- Avrinning från hårdgjorda ytor ska fördröjas enligt dagvattenutredning, så att risken för översvämning nedströms inte ökar.
- Befintliga lågpunkter i terrängen som bidrar med naturlig fördröjning idag ska kompenseras för om de planeras att fyllas igen.

Lagring och transport av substrat och biogödsel

- Lagring av biogödsel ska ske i behållare med fast tak som effektivt förhindrar ammoniakavgång och störande lukt.
- Vägtransporter av substrat till biogasanläggningen samt vägtransport av biogödsel till lager på andra fastigheter ska ske med täckta transportfordon utformade så att spill inte uppkommer.
- Leverans av biogödsel ska åtföljas av aktuella analysresultat av växtnäringsinnehållet.

Kontroll av verksamheten

- Förstagångsbesiktning ska göras senast 6 månader efter att anläggningen har tagits i drift. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktningen.
- Journal ska föras avseende mängden producerad biogödsel, mottagare och datum för överlåtelse. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.
- Analyser av biogödsels innehåll av kväve och fosfor ska ske minst en gång per år eller vid ändring av substratets sammansättning som kan medföra förändringar i biogödsels innehåll av kväve och fosfor.

Risker och säkerhet

Vid verksamheten ska hanteras LBG, biogas och drivmedel. Verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningen på den lägre kravnivån. Vid ett eventuellt utsläpp finns risk för att en allvarlig kemikalieolycka inträffar. Det finns också risk för dominoeffekter vid en eventuell vegetationsbrand i närområdet. Det är därför viktigt med ett skyddsavstånd.

Lukt

Det behövs ett villkor som begränsar anläggningens påverkan på lukt, då det är allmänt känt att utvinning av biogas inte är luktfri. Driften kan störas av olika faktorer vilka är svåra att förutse. Beroende på hanteringsrutiner, val av substrat och anläggningens konstruktion kan därför luktpåverkan variera i stor uträkning.

Sökanden anger att då de avser att behandla avfall som huvudsakligen utgörs av gödsel omfattas de inte av de utsläppsnivåer för luktkoncentration som finns i BAT 34 och anser vidare att det inte finns behov av några mätningar av utsläpp till luft från anläggningen. Länsstyrelsen håller inte med sökanden. I bilaga A1 till ansökan anges en lista på substrat som sökanden vill kunna behandla i anläggningen. Totalt är det 35 olika substrat, varav 34 som inte är gödsel. Anläggningen är en helt ny verksamhet som man anlägger på jungfrulig mark. Därför ska krav på bästa möjliga teknik ställas utifrån försiktighetsprincipen. Om sökanden vill ha stor flexibilitet och kunna behandla 35 olika substrat så bör också kraven på anläggningen höjas för att säkerställa att inte luktolägenheter uppkommer vid behandlingen. Länsstyrelsen anser därför att anläggningen ska klara utsläppsnivåer i mitten på BAT-AEL intervallet, det vill säga 500 OU/Nm³. Det bör inte vara några problem för sökanden att klara denna nivå utifrån vad Länsstyrelsen kan utläsa ur ansökan. Sökanden har redovisat att tre separata ventilationskanaler (F1, F2 och F3) leds till en gemensam luktreningsutrustning före utsläpp via utblås 10 meter över markhöjd. De två största ventilationsflödena, F1 och F2, ska enligt garantivärden klara 500 OU/Nm³ vardera.

Ett villkor som reglerar frekvensen på mätning krävs så att funktionen på utrustningen kontrolleras en gång per år, speciellt som sökanden inte har redovisat vilken luktutrustning som kommer att användas. Dessutom bör tillsynsmyndigheten ges möjlighet att förelägga om ytterligare åtgärder för att minska luktolägenheter från anläggningen samt kunna ställa krav på luktutredningar om det finns behov av det.

Klimatanpassning

Dagvattenutredningen klargör att det inte finns någon betydande risk för översvämningar inom området och att exploateringen inte förvärrar situationen

nedströms, under förutsättning att ett antal åtgärder utförs. Därav föreslås tre villkor, där dimensionerande scenario är ett 100-årsregn med klimatfaktor.

Miljö- och bygglovsnämnden i Götene kommun

Följande villkor anser Miljö- och bygglovsnämnden bör ingå i tillståndet.

- Lukt från anläggningen samt transporter kopplade till anläggningen får inte överskrida 1 luktenhet/m³ vid omkringliggande bostäder eller verksamheter, räknat som 99-percentil för minutmedelvärden.
- Om en luktolägenhet uppstår för omkringliggande bostäder och verksamheter ska detta åtgärdas snarast.

Föreslagna villkor är viktiga att få med för att kunna få ett mätbart villkor som avser lukt. Ifall en olägenhet i form av lukt skulle uppstå från verksamheten, kan nämnden som tillsynsmyndighet då vara mer handlingskraftiga. Risker är annars att definitionen av olägenhet blir en svårbedömd fråga att arbeta utifrån.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

För att få en förståelse kring säkerhetsarrangemangen kopplat till de olycksscenarioer som beskrivs, anser MSB att man bör precisera de olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder, till exempel gasdetektorer, tryckvakter, som man avser implementera.

Av den tekniska beskrivningen framgår att ammoniak ska användas för att förvätska biogas. MSB anser att ansökan bör kompletteras med en beskrivning av kylsystemets utformning. Där ska befintliga säkerhetsåtgärder samt den totala mängden ammoniak framgå. De risker som hanteringen av ammoniak medför bör redovisas tillsammans med en spridningsberäkning. Avstånden bör redovisas utifrån AEGL-värden. De avstånd som erhålls för AEGL-2-värden är de som bör ligga till grund för eventuella ytterligare skyddsåtgärder. Beroende av installerad mängd ammoniak ska kvoten adderas till beräkningarna enligt summeringsregeln.

Då verksamheten ligger nära den cykelväg som finns på den gamla banvallen anser MSB att det bör finnas ett system för att i tidigt skede varna och hindra personer att passera verksamheten vid pågående larm i verksamheten.

Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra i ärendet.

Trafikverket

Trafikverket tillstyrker ansökan. Trafikverket noterar att kartbilden på antal fordonsrörelser per dygn att fordonsrörelserna ökat från 61 till 92 jämfört med samrådet, vilket är en stor procentuell ökning. Trafikverket bedömer dock fortsatt att korsningen väg 44/2727 är utformad så att den klarar tillkommande transporter.

Därtill har Götene kommun i samband med framtagandet av detaljplanen för Götene 2:2 m.fl., tagit fram en kapacitetsberäkning för korsningen väg 44/väg 2727 år 2022 och 2040 (*PM Kapacitetsberäkningar i Capcal, daterat 2021-01-22*). När

PM:et togs fram fanns enbart trafikräkningar på väg 2727 från 2012. En uppräknig av trafiken gjordes till 2022, vilket beräknades till 2 230 ÅDT. Resultatet i korsningen visar på god framkomlighet utan köer i maxtimmen med biogasexploatering 2040. Detta styrker Trafikverkets bedömning i tidigt skede att korsningen är utformad på ett sådant sätt att den klarar de tillkommande transporterna från biogasanläggningen.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har i tidigare samtal med sökanden rekommenderat att avståndet ska vara minst 50 meter mellan luftledningens yttersta anläggningsdel och biogasanläggningens yttersta områdesdel. Detta grundar sig på Telestörningsnämndens rekommendationer. Enligt samrådshandlingar har sökanden följt rekommendationen på 50 meter och därmed har Vattenfall inget att erinra.

Enskilda

De yttranden som inkommit från privatpersoner redovisas här samlat. Framförda synpunkter överensstämmer i huvudsak med varandra och man är helt emot den valda placeringen av anläggningen och anser att tillstånd inte ska beviljas. De synpunkter som framförts är sammanfattningsvis följande.

Lokaliseringsutredningen är undermålig

Utredningsområdet för alternativa lokaliseringar har varit för snävt. Den föreslagna placeringen av biogasanläggningen gör alltför stora ingrepp i närmiljön för de närboende. Att som enda urvalskriterium för lokaliseringen ha krass företagsekonomi är inte i enlighet med miljöbalkens mening. Det finns all anledning att komplettera, vidga och fördjupa lokaliseringsutredningen.

Den föreslagna lokaliseringen är i direkt anslutning till kommunens största befolkningscentrum. Området är också ett populärt rekreationsområde för de närboende. Den gamla banvallen förbi den ansökta anläggningen används flitigt av gående och cyklister. Mer hänsyn behöver tas till de närboende.

Explosionsrisk

Explosionsrisk finns enligt information från projektansvariga (även om den är liten, risken minskar ju om betraktaren befinner sig långt bort). Vid ett eventuellt utsläpp finns risk för att en allvarlig kemikalieolycka inträffar. Biogasanläggningen är en högriskanläggning som innebär mycket stor risk för permanentboende, fara för människors hälsa och att omgivningen kommer att påverkas mycket negativt. Det finns alltför många oförutsedda risker som medför allvarliga konsekvenser.

Utredningar och analyser som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen är bristfälliga och till och med saknar tillförlitliga underlag. Exempel på detta är att sökanden anger att den individ- och samhällsrisik som verksamheten väntas ge upphov till sammantaget är på acceptabel nivå, medan MSB påpekar att det inte finns några nationellt fastställda acceptanskriterier när det gäller värdering av risk.

MSB skriver att det bör finnas ett system för att i tidigt skede varna och hindra personer att passera verksamheten vid pågående larm i verksamheten. I detta rekreationsområde finns det ett antal stigar som kommuninvånarna flitigt använder sig av för att njuta av naturen. Till och med finns det kommuninvånare, särskilt

hundägare, som inte ens följer stigar utan vandrar direkt ut i skogsterräng. Banvallen används förstås som både cykelväg och promenadväg. Hur ska detta system vara utformat för att i ett tidigt skede varna och hindra personer att passera verksamheten vid pågående larm i verksamheten när inte alla följer banvallen? En så enkel lösning verkar inte fungera när ett larm indikerar att något mer eller mindre allvarligt händer i anläggningen.

Trafiksituationen

Trafiksituationen kommer inte att bli säker, risker för gående och cyklister ökar. Eftersom rådande trafiksituation på länsväg 2727 och korsningen mellan länsväg 2727 och riksväg 44 enligt de boende är direkt trafikfarlig finns en stor oro för den planerade ökningen av antalet tunga fordon. De närboende ifrågasätter om Trafikverket har kunskap om trafiksituationen eller har besökt korsningen under högbelastningsperioder. Vid semestertider uppstår ofta mycket långa köer. Man ifrågasätter även Trafikverkets underlag om trafikberäkningar vid dagens situation då den senaste trafikräkningen är gjord 2012. Man påtalar att ett annat företag, Paroc, ska öka produktionen med 40 %, vilket medför ytterligare belastning på korsningarna på väg 44 och länsväg 2727. Även Semper bygger nu en stor anläggning för lager och logistik mellan gamla och nya E20. Det kommer att medföra ökad tung trafik på väg 44, bland annat mellan lagret och Semper vid Arla. Tillstånd bör inte ges förrän djupgående analyser kring dagens trafiksituation utförts av Trafikverket eller helst någon oberoende part.

Riksväg 44 är en väg avsedd för farliga transporter. Från riksväg 44 leds de tunga fordonen in på en liten länsväg 2727 i 17 sekunder innan vänstersväng ska göras in på Värmevägen, som inte är dimensionerad för tunga transporter eller lämpad för farliga transporter med bostadshus ganska nära. Det finns ingen vänstersvängsfil på väg 2727 för trafik som ska svänga in på Värmevägen. Detta innebär stor risk för köbildning och olyckor. Flera av de som yttrat sig anser att de beräkningar och uppräknings som Trafikverket förlitar sig på inte överensstämmer med verkligheten för det intensiva trafikflöde som är på väg 2727 och korsningen R44/väg 2727.

Det framgår att transporter till och från anläggningen kommer att ske av lantbrukare i närområdet. Detta innebär sannolikt att dessa transporter kommer att ske med traktor och vagn. I detaljplanen står det att transporter ska ske med lastbilar (tung trafik), ingenting om traktor och vagn. Informationen är alltså vilseledande.

Det finns också en oro för ökat vägtrafikbuller dygnet runt.

Risk för lukt

Risk för lukt finns. På motsvarande sätt som skog kan behöva avverkas i förtid kan träridåer eller växtlighetsridåer behöva avverkas. Vilket skydd ges då till närboende? Den av Götene kommun lovade 15 meter breda skogsbarriären mellan banvallen (gång- och cykelvägen) och infarten till anläggningen från Värmevägen lär dröja eftersom skogen där, fram till kraftledningen, avverkades i vecka 7. Att överväga att planlägga ett område för denna typ av verksamhet är en felaktig tanke redan från början när en luktutredning måste göras. Det finns alltför många bedömningar, antaganden och beräkningar genom teoretiska modeller och osäkra indata.

Utvinning av biogas inte är luktfri. Sökanden har inte redovisat vilken luktutrustning som kommer att användas. Sökanden anser att de inte behöver göra några mätningar av utsläpp till luft från anläggningen. Driften kan störas av olika faktorer vilka är svåra att förutse. Därför kan luktpåverkan variera i stor utsträckning.

Lokaliseringen i förhållande till närmaste tätort och den förhärskande vindriktningen är två faktorer som är avgörande för hur störda de närboende kan bli av luktemissionen. Vid planering av nya anläggningar är det viktigt att stor hänsyn tas till dessa faktorer.

Det går inte längre att hänga ut tvätt och känna den friska doften av nytvättat. Detta är en livskvalitet för oss. Men på grund av ständig gödsellukt är detta i fortsättningen omöjligt.

Risk för påverkan av livsmedelsindustrin

Flera närboende lyfter frågan om oro för att livsmedelsindustrin vid Semper och Arla skulle påverkas av den ansökta verksamheten genom spridning av salmonella, lukt samt giftiga och farliga ämnen.

Spridning av gödsel från anläggningen

Restprodukterna ska användas som biologiskt gödselmedel. Läkemedelsanvändningen i djurhållningen är fortfarande stor och läkemedelsrester finns i gödseln. Kommer dessa rester att tas bort i processen eller får de följa med gödseln ut på åkrarna och gå in i kretsloppet och förgifta åkermarken?

De särskilda villkor som bör gälla om tillstånd ges

Om Miljöprövningsdelegationen, trots inkomna synpunkter, ändå väljer att lämna tillstånd har några av de enskilda framfört synpunkter på vilka särskilda villkor som bör gälla. Dessa är följande:

- Mätbara villkorspunkter för lukt ska införlivas i eventuellt givet tillstånd.
- Begrepp som ”störningar ska åtgärdas snarast” är för svepande. I stället bör anges en tidsfrist på exempelvis sju dagar innan nedstängning av anläggningen ska ske om inte bristerna åtgärdats.
- Om luktstörningar uppkommer ska villkoret vara att verksamheten upphör till dess luktstörningar eliminerats.
- Tillståndet ska villkoras av att mätning av lukt utförs en gång per månad under första verksamhetsåret och därefter minst sex gånger om året tills det klart kan visas att gränsvärden innehålls.
- Vidare bör villkoras i tillståndet att verksamheten ska stängas ner utan dröjsmål om villkoren inte uppfylls.
- Länsstyrelsen föreslår att första kontroll ska göras efter sex månader. Redan första månaden måste kontroller ske. Driften skulle annars kunna starta exempelvis i april månad och pågå under en hel sommar med luktstörningar för närboende.
- Journal över verksamheten ska inte bara göras tillgänglig för tillståndsmyndigheten utan för var part som riskerar följdverkan av verksamheten. Exempelvis närboende som får luktproblem.

- För att inte tveksamhet ska uppstå om ansvarsfördelningen mellan transportör och verksamhetsutövaren ska ett villkor för tillstånd vara att ”Lossning av substrat till anläggningen får endast ske om transporten till anläggningen skett med täckt last utan läckagerisk”. Det finns annars en uppenbar risk att verksamhetsutövaren skyller på de som transporterar substraten och det inte ligger inom deras ansvar.
- Beträffande skogen som tas i anspråk så är den viktig för dem som bor i närområdet som rekreationsområde, men den är givetvis globalt viktig för människors klimat och jordens överlevnad. Det är en skyldighet att träd som röjs bort ska återplanteras. I berört område har skogen redan röjts bort på grund av barkborrens ingrepp. Den skogen bör återplanteras snarast.

Sökandens bemötande av yttrandena

Bemötande av Länsstyrelsens yttrande

Sökanden har inga synpunkter på Länsstyrelsens förslag till att kontroll av metanläckage regleras i kontrollprogram i stället för i villkor, villkor om buller, villkor om uppdaterat handlingsprogram enligt Sevesolagstiftningen, villkor för dagvattenutformning gällande avrinning och lågpunkter, villkor om förstagångsbesiktning och journalföring. Slutligen har sökanden inga invändningar mot ett villkor om att leverans av biogödsel ska åtföljas av aktuella analysresultat av växtnäringsinnehållet.

Lukt och BAT-slutsatser

Vad gäller Länsstyrelsens argumentation rörande krav på bästa tillgängliga teknik och relevanta utsläppsnivåer (BAT-AEL) enligt BAT 34 så anser sökanden att detta redan regleras genom parallella krav för aktuell industriutsläppsverksamhet. Det finns därmed inget skäl att särskilt reglera detta i ett villkor i tillståndet enligt miljöbalken. Av BAT 34 framgår att angivna utsläppsnivåer för NH₃ och luktkoncentration vid kanaliserade utsläpp till luft från biologisk behandling av avfall inte gäller för behandling av avfall som huvudsakligen utgörs av gödsel.

Sökanden anser att den enda rimliga tolkningen av denna lydelse är att det avgörande är hur stor andel av den behandlade volymen som faktiskt utgörs av gödsel och om den överskrider 50 % så gäller undantaget. Att sökanden ansökt om ett tillstånd som omfattar ett flertal andra möjliga råvaror, samt att substratmixen som används i produktionen kan förändras över tid, innebär därmed inte heller något problem. I ett eventuellt läge där den behandlade volymen inte längre huvudsakligen utgörs av gödsel kommer kravet på att efterleva utsläppsnivåer enligt BAT 34 automatiskt att träda i kraft.

Villkor om risker och säkerhet

Sökanden invänder mot föreslaget villkor gällande placering av lagringstanken för LBG och bilutlastningen. Kraven bör ställas så att utformningen följer nödvändiga skyddsavstånd i enlighet med BGA 2017 och LAGA 2020 och att dessa ryms inom anläggningens gränser. Sökanden önskar att placeringskraven inte specificeras geografiskt på verksamhetsområdet. Skälet till detta är att slutlig layout till anläggningen inte är färdigställd. Detta ger en flexibilitet i anläggningens utformning, vilket är av stor vikt utifrån oförutsedda händelser och trimningsmöjligheter under detaljprojekteringen av verksamheten. Sökanden samråder med räddningstjänsten vid utformning av anläggning.

Yrkat villkor 5

Sökanden uppfattar Länsstyrelsens föreslagna omformulering av villkorsförslaget som att de har tolkat att aktuellt villkor även omfattar restprodukter och avfall som uppkommer på anläggningen till följd av sökandens verksamhet. Detta var dock inte avsikten med villkorsförslaget.

Naturvärden

Sökanden vill att Länsstyrelsens föreslagna villkor om bevarande av värdeelement ska ha följande lydelse.

- Utpekade värdeelement bevaras så långt det är möjligt.

Sökanden tar i största möjliga mån hänsyn till de träd som utgör värdeelement på området. Skulle bevarandet av dessa värdeelement på något sätt komma i konflikt med andra viktiga aspekter, så som säkerhet, måste möjlighet till avverkning dock finnas. Bevarandet av värdeelement 2 och 3 kan även stå i konflikt med den upphöjda insynsvall norr om kraftledning som föreslagits för att tillmötesgå synpunkter som inkommit under framtagandet av detaljplanen. Om det skulle bli aktuellt att avverka värdeelement ska berörda träd sparas som död ved och placeras på lämplig plats i syftet att gynna den biologiska mångfalden. Vegetationen inom området ska vara av blandad skogsmarkskaraktär med inhemska arter.

Klimatanpassning

Sökanden vill att Länsstyrelsens föreslagna villkor om klimatanpassning ska ha följande lydelse.

- Marken ska huvudsakligen höjdsättas så att det inte rinner mot planerade byggnader.

Dagvattnet från delytor inom verksamhetsområdet som antas bli mer påverkade av näringsämnen från hanteringen av råvaror samt biogödsel avleds inte tillsammans med övrigt dagvatten till recipient. Istället utformas dessa delytor så att dagvattnet, tillsammans med eventuellt lakvatten från lagringsutrymmen, kan samlas upp i ett separat system och recirkuleras för att återanvändas i produktionen. Detta kan medföra att dessa delytor höjdsätts så att dagvatten rinner mot planerade byggnader, men dagvattensystemet kommer i dessa fall att utformas med tillräcklig kapacitet för att samla upp och omhänderta aktuella volymer.

Sökanden invänder mot förslaget villkor om dimensionering utifrån ett 100-årsscenario. Enligt utredningen bedöms 20-årsscenario vara en tillräcklig grund för en säker utformning av anläggningen. En skyfallsanalys baserat på 100-årsregn har genomförts där risken för översvämning inom området är liten, förutsatt att området höjdsätts och/eller utformas för att hantera ett 20-årsregn med klimatfaktor.

Lagring och transport av substrat och biogödsel

Sökanden vill att Länsstyrelsens föreslagna villkor om lagring och transport av substrat och biogödsel ska ha följande lydelse.

- Lagring av flytande biogödsel ska ske i behållare med fast tak.

- Vägtransporter av gödsel och andra substrat av liknande karaktär till biogasanläggningen samt vägtransport av flytande biogödsel till lager på andra fastigheter ska ske med täckta transportfordon.

Planerad verksamhet omfattar vidare förädling av den biogödsel som produceras på anläggningen. Detta avser i första hand fasseparering av biogödsel i en torr fiberfraktion och en flytande fraktion med lägre TS-halt. Lagring av flytande biogödsel sker i behållare med fast monterat tak för att begränsa risken för ammoniakavgång och störande lukt. Den torra fiberfraktionen av biogödsel efter fasseparering har emellertid låga emissioner av ammoniak och lukt. Därmed är det tillräckligt att hantera den fraktionen nederbördsskyddat för att säkerställa att den bibehåller en hög TS-halt. Sökanden vill även ta bort den sista delen av Länsstyrelsens villkorsförslag då en sådan formulering kan innebära otydligheter vid ett avgörande om vad som krävs för att efterleva villkoret.

Sökanden hanterar andra sorters substrat som inte är av luktande karaktär. Vägtransporter av gödsel till biogasanläggningen sker i täckta transportfordon. Övrigt substrat av icke luktande karaktär, till exempel vegetabiliska restprodukter från jordbruk, ska kunna transporteras i öppna transportfordon. Även i denna punkt anser sökanden att det i villkoret dessutom behöver förtydligas att det avser flytande biogödsel, då det inte finns behov av samma krav avseende transporter av den fasta fiberfraktionen efter fasseparering.

Kontroll av verksamheten

Sökanden vill att Länsstyrelsens föreslagna villkor om kontroll ska ha följande lydelse.

- Analyser av biogödselns innehåll av kväve och fosfor ska ske minst en gång per år.

Bakgrunden till föreslagen lydelse gällande analyser är att sammansättningen av substratet ändras löpande under året för att optimera produktionen baserat på tillgängliga råvaror, bland annat på grund av säsongsvariationer. Det är med Länsstyrelsens förslag till villkorslydelse otydligt vilken grad av ändringar som motiverar en ny analys. Sökanden genomför emellertid regelbundna kontroller enligt fastställda rutiner för att informera sina kunder om den aktuella sammansättningen av den producerade biogödseln. Som tidigare redovisat tar sökanden fram produktblad kvartalsvis.

Bemötande av yttrande från Götene kommun

Sökanden anser att ett villkor som begränsar den faktiska lukten vid närmaste bostäder från sökandens samlade verksamhet på anläggningen är av större värde än villkor med begränsningsvärden för enskilda utsläppspunkter. Det gör även tillståndet mer robust och möjliggör framtida teknisk utveckling av anläggningen, utan behov av att ändra lydelsen på villkor på grund av att utsläppspunkter läggs till eller tas bort, så länge sökanden genom en luktutredning kan visa att begränsningsvärdet för närmaste bostäder fortfarande efterlevs.

Sökanden hänvisar till genomförd luktutredning som fastställer att luktkoncentrationer vid normal drift av anläggningen och vid närmaste bostäder, det vill säga när luktreningen innehåller de garantivärden som leverantören angett, understiger 1 luktekvivalent per kubikmeter ($1\text{e}/\text{m}^3$) för 99,9:e percentilen av årets timmar (definitionen av $1\text{e}/\text{m}^3$ är att 50 % av en population förnimmer lukt vid den lukstyrkan). Lukstyrkan vid närmaste bostäder understiger också gränsvärdet

i norska riktlinjer för lukt, vilka kan användas för att utvärdera luktstörningar då det saknas svenska gränsvärden. Norska riktvärden anges i timmedelvärden varför sökanden önskar att villkor för lukt anges i denna enhet, då det är denna modell som används vid luktutredningar vid sökandens övriga biogasanläggningar.

Detaljprojektering av anläggningen är ännu inte färdigställd. Sökanden genomför luktutredning inför slutgiltigt val av luktreningsutrustning för att säkerställa att värden vid närmsta bostäder inte överstiger 1 le/m³ för 99,9:e percentilen av årets timmar.

Regelbundna kontrollmätningar av emissioner i utgående luft från luktreningsutrustningen kan sedan ligga till grund för en bedömning av om senaste luktutredning fortfarande är relevant eller om det har skett en sådan förändring att en uppdaterad luktutredning är motiverad för att säkerställa att villkoret fortfarande efterlevs.

Vid konstaterade luktolägenheter kommer sökanden i samråd med tillsynsmyndigheten att utreda orsaken samt vidta nödvändiga åtgärder.

Bemötande av MSB:s yttrande

Olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder

LBG-tanken kommer vara dubbelmantlad, vakuumisolerad, försedd med en tryckregleringsventil samt med fyra säkerhetsventiler.

Anläggningens utformning är i dagsläget inte fastslagen och ytterligare detaljeringsnivå kommer att klarläggas i samband med tillståndsprocessen enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. I samband med denna tillståndsprocess kommer sökanden att upprätta en för anläggningen specifik beskrivning innehållande bland annat

- teknisk beskrivning av anläggningen innehållande dess design, hur den kontrolleras, hur den driftsätts, hur den används och hur den utformas i enlighet med olika standarder.
- beskrivning av utformningen av anläggningens olika huvuddelar (rågasproduktion, uppgradering, förvätskning av uppgraderad gas samt lagring och utlastning av LBG).
- beskrivning av anläggningens säkerhetssystem. För att motverka höga drifttryck finns säkerhetsventiler. Kapaciteten på dessa är tillräckligt hög för att kunna evakuera den gas som behöver evakueras vid alla tänkbara driftstörningar. Anläggningen kommer att ha nödstoppssystem, tryckvakter, gas- och branddetektorer samt nödstoppknappar som snabbstopp anläggningsdelar i händelse av fara för anläggning, omgivning eller person.

Sökanden anser därmed att riskreducerande åtgärder är redovisade i den omfattning som är motiverade i tillståndsprocessen enligt miljöbalken, inklusive Seveso.

Eventuell användning av ammoniak

Kylsystemet för att kyla och förvätska gasen består av två olika kylsystem i serie.

I det första steget, där gasen kyls ned till -10 °C, finns en så kallad pre-cooler som innehåller ammoniak. Detta förkylarsteg innehåller max 120 kg ammoniak (R717, CAS No 7664-41-7) och utgörs av en sluten enhet. Således bedöms sannolikheten för läckage från utrustningen som mycket låg.

Det andra steget av kylsystemet är en så kallad MR-kylare (MR=Mixed Refrigerant) som kylvär gasen ned till förvätskad gas, -161°C. Denna utrustning innehåller inte någon ammoniak.

Den beskrivna utrustningen är placerad inomhus i en av två teknikmoduler. Det innebär dels ett fysiskt skydd mot yttre påverkan på utrustningen som skulle kunna orsaka läckage och dels att eventuellt läckage av ammoniak som ändå inträffar sker inomhus.

Alla detaljer om teknikmodulernas exakta placering, konstruktion med mera kommer inte att finnas tillgänglig förrän vid slutlig projektering av anläggningen och en uppdaterad riskanalys behöver därför genomföras i det läget.

Sökanden kan alltså dels konstatera att sannolikheten för ett plötsligt och fullständigt läckage av ammoniak från enheten är mycket låg till följd av att den genom sin placering inomhus är skyddad mot yttre påverkan som kan leda till katastrofal skada. Mest sannolikt är därmed ett mindre läckage, till exempel en korrosionsskada på en svetsfog, med lägre utsläppshastigheter.

Eftersom ett eventuellt läckage sedan sker inomhus är den källstyrka som ska utgöra grund för en spridningsberäkning inte den samma som utsläppshastigheten från läckagestället. Den blir i stället beroende hur snabbt ammoniaken förgasas inne teknikmodulen samt hur snabbt den ventileras ut till omgivningen.

Vid utsläpp inomhus kommer ammoniaken delvis förgasas och delvis förbli vätska. Av vätskan kommer en del att bilda små svävande droppar, aerosol, och resten att falla till golvet och bilda pölar. Aerosolens beteende beror sedan till stor del av hur kraftig ventilationen är i rummet.

En avgörande faktor vid bedömningen av risker kopplade till ovan beskrivna hantering av ammoniak är följaktligen konstruktionen och utformningen av teknikmodulen där förkylarsteget är placerat. Normalt är ventilationssystemet för den här typen av utrymmen konstruerade med fokus på säkerhet för personal inne i byggnaden och har därmed forcerad ventilation som aktiveras automatiskt av detektorerna i händelse av driftstörning. Detta resulterar i högre källstyrkor till omgivningen under kortare tid. Eftersom det normalt inte är någon personal i dessa teknikmoduler undersöker sökanden för närvarande om en eventuell anläggning av denna typ i stället bör utformas så att varningssystemet vid driftstörning normalt stänger utgående ventilation, vilket gör att spridningen till omgivningen kommer att ske under längre tid men med betydligt lägre källstyrkor. Detta är då positivt både för personal inne på verksamhetsområdet samt personer i närområdet. Ett sådant system måste dock kunna kopplas ifrån manuellt genom en nödbrytare om det finns personal på plats i teknikmodulen i samband med en driftstörning och det uppstår problem med evakuering av utrymmet. En slutlig lösning för larm, nödstopp, start/stopp av ventilation kommer att tas fram i samråd med räddningstjänsten.

Den angivna mängden ammoniak, 50–120 kg, kommer inte att påverka summeringsregelberäkningen eftersom mängden understiger 2 % av gränsvärdet enligt Sevesolagstiftningen.

Signalreglering

Signalreglering på gångväg i händelse av olycka anses inte nödvändig med tanke på att sannolikheten för en allvarlig kemikalieolycka med konsekvenser vid dessa avstånd är alltför låg. Sökanden anser att en sådan åtgärd är motiverad för större kemiska industrier eller oljehamnar, där man vill hindra människor och fordon att utgöra tändkällor eller att dessa tar skada vid ett utsläpp. Sökandens anläggning är, med tanke på de försiktighetsmått som vidtas vid utformningen av anläggningen, alltför begränsad för att denna åtgärd ska anses vara skälig.

Bemötande av enskildas yttranden

Lukt

Resultaten från luktutredningen baseras på en treårsperiod av meteorologiska data och utgör en bred grund för hur den meteorologiska utvecklingen har sett ut. Utformningen av den planerade anläggningen baseras på luktutredningen samt sökandens erfarenheter från befintliga anläggningar och omfattar olika försiktighetsmått för att minimera risken för luktolägenheter för närboende.

Regelbundna kontrollmätningar kommer att genomföras och vid eventuella luktolägenheter vidtar sökanden nödvändiga åtgärder i samråd med tillsynsmyndigheten.

Risk för metanläckage

Sökanden planerar att ansluta verksamheten till branschorganisationerna Avfall Sveriges och Svenskt Vattens samverkansprojekt ”Egenkontroll metanemissioner” som är ett frivilligt system för att inventera utsläpp av metan från biogas- och uppgraderingsanläggningar. Detta är ett sätt att systematiskt och regelbundet kontrollera verksamheten för att identifiera och minimera risken för läckage av metan till atmosfär.

Påverkan från tillkommande trafik

Tillkommande transporter från verksamheten uppskattas till 90 fordonsrörelser per dag. I relation till den totala årsdygnsmedeltrafiken för de försörjande transportvägarna bedöms detta vara försumbart.

Vad gäller emissioner från transporter ansvarar verksamhetsutövaren för att upphandling av transporter sker enligt miljökrav. Tillskottet från tillkommande trafik, den planerade anläggningen tillsammans med befintliga föroreningskällor i den närmsta omgivningen bedöms sammantaget inte riskera att leda till ett överskridande av gällande miljö kvalitetsnormer.

Naturvärden och rekreation

Verksamhetsområdet ingår i ett större skogsområde som i gällande översiktsplan är utpekad som ett område med högt bevarande och rekreativt värde (Götene, 2010), området är dock inte medtaget i samrådsversionen av den nya översiktsplanen (Götene, 2018). Avverkning i aktuellt skogsområde har redan varit nödvändigt på grund av omfattande angrepp av granbarkborre. Även området strax norr om verksamhetsområdet har tidigare avverkats.

Vid framtagandet av detaljplanen för anläggningen har sökanden gjort vissa anpassningar av verksamhetsområdet för att försöka tillmötesgå synpunkter som inkommit, bland annat för att underlätta allmänhetens tillgänglighet till närområdet via befintliga stigar.

Risk och säkerhet

Genomförda riskutredningar har visat att sökanden genom att utforma anläggningen i enlighet med de standarder och krav som gäller för den här typen av verksamhet kan säkerställa att risken för allmänheten blir mycket låg. Sökandens utgångspunkt är att i första hand minimera sannolikheten för att olyckor inträffar och därefter vidta ytterligare försiktighetsåtgärder för att konsekvenserna, om det trots allt sker en olycka, ska bli så små som möjligt.

Påverkan av livsmedelsindustrier som Arla och Semper

Baserat på vad som framkommit under tillstånds- och detaljplaneprocesserna ser sökanden inte att det finns någon risk för att verksamheten skulle kunna leda till den typ av störningar för aktuella livsmedelsindustrier som det framförts oro för.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Flera privatpersoner har ifrågasatt lokaliseringsutredningen och bedömningen av den valda platsen.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska redogöra för möjliga alternativa platser och skälen för valet av plats med hänsyn till skillnader i miljöeffekterna mellan den valda platsen och alternativen (se 17 § 2 miljöbedömningsförordningen). Det är dock inte meningen att alternativredovisningen ska omfatta en fullständig inventering av alla mer eller mindre tänkbara platser. Vad som kan krävas är alternativ som utifrån det enskilda projektet är rimliga och relevanta (jämför artikel 5.1 d i MKB-direktivet¹). Varje alternativ behöver inte miljöbedömas på samma ingående sätt som den valda lokaliseringen. Enligt Högsta domstolen måste ett minimikrav vara att sökanden i miljökonsekvensbeskrivningen redogör för olika möjligheter och motiverar varför ett alternativ inte har följts upp närmare eller anger på vilken grund sökanden har kommit fram till att inga alternativ finns (se rättsfallet NJA 2009 s. 321).

Sökandens lokaliseringsutredning är aktuell och framtagen för det specifika projektet. Fyra alternativ har undersökts utöver den valda lokaliseringen. Miljöprövningsdelegationen menar att redogörelsen är tillräcklig.

Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att den ska kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen och för att miljöbedömningen ska kunna slutföras.

¹ Europaparlamentets och Rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan avser är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den statusrapport som ingår i ansökan är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Är verksamheten tillåtlig?

Utgångspunkter för prövningen

Biogasanläggningen kommer att till största del placeras i ett skogsområde norr om värmeverket och en kraftledning och väster om den gamla banvallen som i dag är gång- och cykelväg. Anläggningen kommer även beröra en del av jordbruksmarken väster om skogsområdet.

Utifrån det som framkommit genom utredningen i ärendet finner Miljöprövningsdelegationen att de faktorer som huvudsakligen avgör om tillstånd kan ges handlar om risker och säkerhet, trafiksituationen, lukt och buller.

Miljöbalkens portalparagraf (1 kap. 1 §) säger att bestämmelserna i balken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalken ska tillämpas bland annat så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan, och så att återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Av de svenska energi- och klimatmålen framgår att senast 2045 ska Sverige nå nettonollutsläpp av växthusgaser, varav minst 85 % av reduktionen ska ske i Sverige.² Det regionala miljömålet om begränsad klimatpåverkan anger bland annat att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 % till 2030 jämfört med 1990 års nivå samt att andelen förnybar energi ska öka till minst 80 % till 2030. För att nå målsättningarna krävs en betydande ökad användning av förnybar energi.

De senaste årens rapporter från FN:s klimatpanel visar att klimatkrisen kräver en global omställning med genomgripande förändringar av våra samhällen. Kurvan för växthusgasutsläppen i världen måste vändas senast 2020 och sedan falla dramatiskt – och halveras ungefär vart tionde år för att vi ska klara Parisavtalet.

Miljöprövningsdelegationen anser att biogasanläggningen har positiva konsekvenser för klimatet samt bidrar till en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Anläggningen bidrar till att metan tas omhand på ett resurseffektivt sätt samtidigt som förnybart bränsle produceras och näring återförs till det lokala jordbruket.

² Prop. 2016/17:146. Ett klimatpolitiskt ramverk

Avvägningen mellan miljökonsekvenserna, behovet av en större biogasanläggning i regionen, nyttan av olika försiktighetsåtgärder, och vad som är tekniskt och ekonomiska rimligt att uppfylla ska göras enligt reglerna i 2 kap. miljöbalken.

Verksamhetsutövaren ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön; dessutom ska bästa möjliga teknik användas vid yrkesmässig verksamhet (se 2 kap. 3 § miljöbalken). Den sökta lokaliseringen ska vara lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (se 2 kap. 6 § miljöbalken). Dessa krav gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem (se 2 kap. 7 § miljöbalken).

Vidare säger den övergripande bestämmelsen om hushållning med mark- och vattenområden att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov, samt att företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning (se 3 kap. 1 § miljöbalken). Det ska också beaktas att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk (se 3 kap. 4 § miljöbalken).

Planförhållanden

I översiktsplanen anger kommunen inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, och ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas. Översiktsplanen är alltså av betydelse vid lokaliseringsprövningen enligt miljöbalken även om den inte är bindande.

Av Götene kommuns gällande översiktsplan framgår utbyggnadsområden för ("Framtida bostadsområden", "Framtida arbetsområden") nordost till sydost om etableringsplatsen för biogasanläggningen. Sådan bebyggelse har ännu inte kommit till stånd. Enligt översiktsplanen ingår etableringsområdet därutöver i ett område med högt bevarande- och rekreativvärde. Någon precisering av dessa värden ges dock inte.

Etableringen är inte helt förenlig med översiktsplanen. Samtidigt konstaterar Miljöprövningsdelegationen att översiktsplanen är relativt sparsam i beskrivningen av etableringsplatsen och området närmast runt omkring. Dessutom har kommunen tagit tydlig ställning för biogasanläggningen med den söka lokaliseringen i och med den pågående processen för att anta en detaljplan för ändamålet.

Risker och säkerhet

Verksamheten producerar LBG, flytande biogas, som är extremt brandfarligt när flytande biogas övergår i gasform. Vid brand eller upphettning inträffar en tryckhöjning, varvid behållare kan sprängas med risk för efterföljande explosion. Sannolikheten för en sådan explosion är mycket liten men konsekvensen om det ändå skulle inträffa kan bli stor, varför risken måste beaktas. Det är bland annat därför som Miljöprövningsdelegationen ställer krav på placering av LBG-tanken (se villkor 2 nedan). Anläggningen utgör också en så kallad Sevesoanläggning, vilket gör att den omfattas av en särskild lagstiftning samt förutom "vanlig" miljötillsyn även kommer få tillsyn från Länsstyrelsen när det gäller

Sevesoverksamheten och dess risker. Först när anläggnings detaljprojektering är klar kommer mer detaljerade rutiner och skyddsåtgärder att komma på plats, men Miljöprövningsdelegationen anser att sökanden har visat på tillräckliga skyddsåtgärder för att förebygga och förhindra de risker som talar mot den valda platsen.

Trafiksituationen

Ett antal privatpersoner har uttryckt oro över trafiksituationen, främst vid vägarna 44 och 2727. De upplever att trafiksituationen redan är ansträngd. Oron är förknippad med dels ökade lokala utsläpp av luftföroreningar, dels säkerhetsrisker för gående och cyklister.

Trafikverket har yttrat att vägarna tål den ökade trafik som verksamheten genererar. Miljöprövningsdelegationen ser inte något skäl att ifrågasätta detta.

Lukt och buller

Närmaste bostad finns cirka 500 meter sydost om verksamhetsområdet respektive cirka 800–1 000 meter nordost om verksamhetsområdet. Sökanden har visat att avstånden till närmaste bostäder är tillräckliga för att verksamhetens miljöpåverkan i form av framför allt lukt och buller kan hållas på acceptabla nivåer i förhållande till de rikt- och jämförelsevärden som finns.

Finns förutsättningar för dispens från biotopskyddet?

Projektet påverkar tre biotopskyddade objekt. Det handlar om ett dike, en åkerholme och ett odlingsröse som behöver tas bort. Eftersom man inom ett biotopskyddsområde inte får bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön (se 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken), har sökanden ansökt om dispens från biotopskyddet. Dispens förutsätter att det finns särskilda skäl.

Mot bakgrund av de positiva konsekvenser för klimatet som biogasanläggningen medför finns det enligt Miljöprövningsdelegationens mening särskilda skäl för dispens. Dispensen förenas med villkor om bland annat kompensationsåtgärder (se villkor 16–18).

Sammanvägd bedömning av tillåtligheten

Utifrån klimatmålen får det anses vara ett väsentligt samhällsintresse att producera förnybart bränsle. Det är naturligt med en biogasanläggning i jordbruksbygd i närheten av jordbruksföretagen som såväl levererar det huvudsakliga substratet (stallgödsel) som tar emot biogödsel. Etableringen är förenlig med kommunens inställning med hur marken ska användas. Intrånget i jordbruksmarken blir marginellt. Det har inte framkommit att något av de redovisade alternativen skulle vara bättre än den sökta etableringsplatsen, även om det aktuella området i och för sig är väl utnyttjat för rekreation.

Vidare kan riskerna med verksamheten och rimliga krav på säkerhet hanteras genom ett godtagbart skyddsavstånd och riskreducerande åtgärder. Det är visat att omgivningspåverkan i form av lukt och buller kan hållas på acceptabla nivåer. Vägnätet och trafiksäkerheten får anses tåla den ökade trafik som verksamheten genererar.

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iakttas (mer om dessa nedan) anser Miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän

synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Därför ska tillstånd ges till verksamheten.

Vilken omfattning ska tillståndet ha?

Tillståndet gäller för att ta emot och behandla 400 000 ton biologiskt nedbrytbart material per kalenderår för produktion av biogödsel och flytande biogas (LBG). De avfallstyper som ingår i tillståndet framgår av tillståndets bilaga 4. Av samma bilaga framgår även maximala mängder av respektive avfallsslag. Vid en hopräkning av mängderna för alla avfallsslag blir det betydligt mer (över 1 000 000 ton) jämfört med den tillståndsgivna mängden på 400 000 ton per år. Miljöprövningsdelegationen detaljreglerar inte mängden av varje avfallsslag utan lämnar det upp till verksamhetsutövaren att ta emot en lämplig mix upp till tillståndsgiven mängd.

Utifrån sökandens beskrivning av anläggningen, vilket de bedömda miljöeffekterna sedan baseras på, utgör stallgödsel av olika slag en majoritet av de substrat som vid varje tillfälle behandlas på anläggningen. Sökanden har själv angett att 80–90 % av substratmixen är stallgödsel. I sitt bemötande av Länsstyrelsens yttranden antyder dock sökanden att för det fall volymen inte huvudsakligen utgörs av gödsel så kommer BAT 34, om bland annat utsläppsnivåer för lukt och ammoniak, att gälla.³ Delegationen har förståelse för att variationer kan förekomma men om andra substrat än gödsel kommer att utgöra huvudparten av substraten kan även andra villkor komma att behövas, varför en sådan ändring bör föregås av minst ett ändringstillstånd. Delegationen föreskriver därför att mixen aldrig får understiga 70 % stallgödsel.

Sökanden har även angett att den ansökta verksamheten ska klassificeras enligt kod 40.60 (C) för en eventuellt framtida biobränsleeldade panna. Det finns inga uppgifter om en sådan pannas utformning, effekt, bränslehantering och dylikt. Pannan ska därför inte omfattas av denna prövning utan får anmälas till tillsynsmyndigheten för det fall den blir aktuell.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

Med anledning av sökandens villkorsförslag, remissinstansernas synpunkter och det som i övrigt förts fram i ärendet gör Miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten. De villkor som är av karaktären standardvillkor och överensstämmer med vad som är brukligt vid den här typen av verksamhet med liknande storlek och omgivning motiveras inte närmare.

Villkor 2 – Placering av LBG-tank m.m.

För att minska riskerna med anläggningen är det viktigt med ett skyddsavstånd mellan hanteringen av LBG och omgivningen. Sökanden har med sin exempellayout visat att det finns acceptabla lösningar ur ett säkerhetsperspektiv.

Länsstyrelsen anser att tillståndet ska peka ut var LBG-tanken ska placeras. Sökanden har framfört svårigheten med ett sådant specifikt villkor då den slutliga

³ Se Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

layouten till anläggningen inte är färdigställd. Sökanden anser att villkoret inte medger den flexibilitet som krävs utifrån oförutsedda händelser under detaljprojekteringen av verksamheten. Miljöprövningsdelegationen delar delvis sökandens syn och det kan inte uteslutas att det till och med finns alternativ som vid detaljprojekteringen visar sig ge ännu bättre förutsättningar. Delegationen föreskriver därför ett villkor om att den slutliga layouten måste godkännas av tillsynsmyndigheten om ändring görs från nu föreslagen placering.

Villkor 3 – Inhägnad samt belysning

Verksamhetsområdet kommer avgränsas av jordbruksmark i väster och skogsmark i norr. Förutom den självklara anledningen att hägna in området för att hindra obehöriga från att komma in förhindrar ett stängsel eller motsvarande även djur från att komma in på området. För att inte störa nattaktiva djur är det viktigt att anpassa belysningen så att området mot framför allt väster och norr skyddas från onödig ljusstörning.

Villkor 4 – Substrat

De avfallstyper/substrat som får tas emot och behandlas vid anläggningen anges i bilaga 4. Tillsynsmyndigheten får godkänna att även andra avfallsslag med liknande egenskaper med avseende på risker för lukt får tas emot. Vad gäller fördelningen av avfallsslagen sinsemellan hänvisas till avsnittet om tillståndets omfattning ovan.

Villkor 5 och D1 – Lukt och andra olägenheter

Sökanden har beskrivit vilka skyddsåtgärder som ska vidtas för att minska olägenheter från anläggningen.

Villkoret ger tillsynsmyndigheten möjlighet att meddela ytterligare skyddsåtgärder för det fall olägenheter från till exempel lukt eller nedskräpning ändå skulle uppstå. Villkoret är även tillämpligt om det uppkommer spill vid transporter till och från anläggningen från fordon som verksamhetsutövaren har rådighet över. Det är viktigt att verksamhetsutövaren arbetar aktivt för att förhindra olägenheter och om en olägenhet trots allt uppstår omedelbart vidtar åtgärder.

Tillsynsmyndigheten ges möjlighet att besluta om ytterligare åtgärder för att minska olägenheter.

Villkor 6 och 7 – Lukt

Såväl remissinstanser som närboende har uttryckt oro över luktolägenheter från anläggningen. I remissyttrandena finns en samstämmighet i att verksamheten bör ha ett villkor avseende rening av lukt och kontroll av efterlevnaden av villkoret. Även sökanden har slutligen föreslagit ett villkor om lukt.

Miljöprövningsdelegationen föreskriver två villkor om lukt. Villkor 6 syftar till att den luktreningsanläggning som slutligen väljs håller vad som utlovats i ansökan. Syftet med föreskrivet villkor är flera:

- a) Att säkerställa att alla de utsläppskällor av luktande ämnen som vid en beräkning av luktkoncentrationen (l_e/m^3) och flödet (m^3/h) ger en luktemission (l_e/h) som får betydelse för den totala luktemissionen från anläggningen ska genomgå rening. Sökanden har redovisat att de avser rena tre flöden, F1–F3. Om så sker och luktutrustningen funderar som den ska men det ändå uppstår problem med lukt i närområdet innebär villkoret

att alla utsläppskällor behöver kartläggas, flödesmätas och att luktprover behöver tas ut och analyseras för att få en bild av om det finns ytterligare källor som har **betydelse för den totala luktbelastningen från anläggningen** och därmed behöver kopplas till en reningsanläggning. Facklan ska undantas från beräkningen då den fungerar som en säkerhetsventil och inte är en del av den ordinarie driften.

- b) Att den luktreningsanläggning som köps in är dimensionerad för att kunna rena de luftflöden med luktande ämnen som kopplas till den, ner till den nivå som sökanden redovisat i ansökan. Sökanden har redovisat tre flöden, F1–F3, som ska avledas till en tänkt reningsutrustning från vilken leverantören lämnar garantivärden att luktstyrkan eller luktkoncentrationen efter varje utblås, F1–F3 ska ligga mellan 500 och 1 000 le/m³. Det är dessa utsläppsvärden som legat till grund för beräkningar av halter i omgivningen. Om värdena innehålls har luktkoncentrationen vid närmaste bostäder beräknats till cirka 0,5 le/m³ mätt som 99:e percentilen av timmedelvärdena under normal drift. Vid dessa nivåer i omgivningen är det Miljöprövningsdelegationens bedömning att anläggningen inte kommer ge upphov till luktstörningar. Det är även inom intervallet för BAT-AEL för avfallsbehandling även om värdena formellt inte gäller för behandling av avfall som huvudsakligen utgörs av gödsel som i detta fall. För att villkoret ska anses uppfyllt behöver verksamhetsutövaren visa, i första hand i samband med förstagångsbesiktningen, att reningsanläggning är dimensionerad för de flöden som leds till den, det vill säga de luftflöden som avleds till rening inte är högre än vad anläggningen är dimensionerad för.
- c) Att reningsanläggningen underhålls så att dess funktion upprätthålls. Beroende på vilken reningsutrustning som väljs kommer den att kräva ett visst underhåll, till exempel byte av filtermassa och bevattning. Med villkorets lydelse **att anläggningen ska vara dimensionerad och underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter** avses att reningsanläggningen ska underhållas så att värdena efter reningsanläggningen ligger i nivå med de garantinivåer som redovisats i ansökan, se punkt b ovan, eller i vart fall inte är så höga att de medför att villkor 7 inte kan klaras. Kontrollen av luktstyrkan efter reningsanläggningen samt före och efter anläggningen för att bedöma dess verkningsgrad är relativt enkel (luktmätning med olfatometri) och hur ofta den ska ske bör framgå av kontrollprogrammet. Det kan till exempel behöva ske oftare i uppstart för att därefter ske mer sällan. Dock bör kontroll ske minst en gång per år.
- d) Att det ska finnas redundans för reningsutrustningen så att illaluktande strömmar kan renas även vid underhåll eller annan driftstörning på den ordinarie luktreningsutrustningen. Det är i dagsläget inte bestämt vilken reningsutrustning som ska köpas in och beroende på val av teknik kan lösningen se olika ut men syftet är att luft som avses renas i en reningsanläggning inte ska släppas ut helt orenad utan vid behov kunna ledas om till en temporär lösning.

Villkor 7 syftar i stället till att erhålla ett kontrollvärde på vilka halter som ska innehållas vid närmaste bostäder och som efterfrågats av remissinstanser och som även sökanden själv föreslagit. Hur kontrollen ska ske avgörs bäst inom ramen för egenkontrollen och i samarbete med tillsynsmyndigheten.

Villkor 8 – Metanläckage

Miljöprövningsdelegationen föreskriver det villkor sökanden har föreslagit på avseende metanläckaget från gasuppgraderingen. Delegationen anser dock att hur kontrollen av villkoret ska ske lämpligen framgår av kontrollprogrammet.

Villkor 10 – Kemikalielagring

Sökanden har yrkat på att tillsynsmyndigheten ska kunna medge undantag från kravet på förvaring av kemikalier och avfall om sökanden genom utförd riskanalys visat att villkoret inte behövs eller är onödigt strängt med avseende på riskerna för den yttre miljön. Något exempel på när detta skulle kunna bli aktuellt har inte lämnats. Miljöprövningsdelegationen ser inget skäl att öppna för undantag. Skulle villkoret vara onödigt strängt finns möjlighet att ansöka om villkorsändring.

Villkor 11 och 12 – Lagring och transport av substrat och biogödsel

Länsstyrelsen har föreslagit tre villkor för lagring och transport av substrat och biogödsel. Sökanden har accepterat att villkor skrivs men har föreslagit en annan formulering, till exempel att villkor specifikt ska gälla flytande biogödsel och inte all biogödsel.

Miljöprövningsdelegationen håller med sökanden om att det inte kan ställas lika hårda krav på lagring av den fasta biogödseln som den flytande. Det är dock viktigt att den fasta biogödseln förvaras så att den inte blöts upp därför har delegationen valt att villkora även denna lagring i villkor 11. Fast biogödsel ska lagras på hårdgjord yta som är skyddad från nederbörd för att förhindra att näringsämnen förs bort när det regnar.

Villkor 12 anger vilka vägtransporter till och från anläggningen som ska ske med täckta transportfordon. Syftet är att förhindra spill/läckage på vägarna. Eftersom det kan finnas behov av undantag ska tillsynsmyndigheten ges rätt att medge det i det enskilda fallet.

Något specifikt villkor för kontroll av växtnäringsinnehållet i levererad biogödsel behövs inte, det är en del av sökandens egenkontroll och kan ske inom ramen för kontrollprogrammet.

Villkor 15 – Buller

Miljöprövningsdelegationen har utöver det sökanden föreslagit lagt till ett begränsningsvärde avseende nattetid, 40 dBA. Detta då sökanden angett att transporter till och från anläggningen kommer att ske under hela dygnet. Villkoret avser buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet.

Villkor 16 – Energihushållning

Verksamheten har behov av relativt stora mängder el, cirka 10 GWh per år och ett värmebehov om cirka 5 GWh per år. Även om planerad verksamhet i dag har bättre energiprestanda jämfört med referensanläggningarna i BREF kommer det att vara viktigt att hela tiden fortsätta arbeta med energibesparande åtgärder.

Miljöprövningsdelegationen anser att arbetet ska ske inom ramen för en energihushållningsplan. En sådan baseras på en energikartläggning som redovisar energianvändningen och hur den kan effektiviseras. Av planen ska också framgå vilka åtgärder som löpande är tekniskt möjliga och realistiska att genomföra, samt kostnaderna (investeringskostnad och återbetalningstid) och energibesparingen för

dessa. Av planen ska även framgå en tidplan för vilka åtgärder som ska genomföras av varför övriga åtgärder inte bedöms skäligen.

Villkor 20 – Seveso

Det redovisade handlingsprogrammet är kortfattat och generellt och bedöms tillräckligt för prövningen. Ett mer utförligt handlingsprogram som är anpassat för den nya verksamheten behöver redovisas i samband med att anläggningen tas i drift.

En redovisning av farliga ämnen enligt Sevesoförordningens bilaga 1 har redovisats i ansökan. Högre mängder än vad som avses hanteras har använts i riskanalysen för att skapa marginaler till att kunna öka den lagrade mängden utan att behöva uppdatera riskanalysen. Innan anläggningen tas i drift ska verksamhetsutövaren redovisa en uppdaterad Sevesoredovisning av vilka maximala mängder av farliga ämnen som kommer att hanteras vid verksamheten.

Villkor 21 – Förstagångsbesiktning

En förstagångsbesiktning görs när en ny anläggning har tagits i drift och syftar bland annat till att

- granska att anläggningen uppförts och drivs i enlighet med gällande tillstånd och villkor inklusive vad som angetts i ansökan och således omfattas av det allmänna villkoret,
- granska den egenkontroll som utförs, till exempel avseende rutiner och faktiskt utförande för mätning, provtagning och analys, kontroll och underhåll av larmfunktioner,
- granska utrustningens tekniska kvalitet genom att identifiera brister i exempelvis utrustning för larm, skyddsutrustning och liknande.

I detta fall bör förstagångsbesiktningen även innefatta en bedömning av om sökandens åtaganden enligt vad som anges ovan är uppfyllda liksom en bedömning av om den luktutrustning som valts motsvarar de krav som legat till grund för luktutredningen, det vill säga att vald utrustning är dimensionerad för det luftflöde som avleds till den samt att den klarar utlovade garantivärden.

Förstagångsbesiktningen ska alltid utföras av en opartisk besiktningsförrättare. Inför besiktning ska tillsynsmyndigheten, i god tid, ges möjlighet att lämna synpunkter på ett förslag till besiktningsprogram (omfattning) samt ges möjlighet att delta vid besiktningen. Efter besiktningen ska ett besiktningsutlåtande upprättas. Besiktningsrapporten tillsammans med verksamhetsutövarens förslag till åtgärder på eventuella påpekanden samt tid när åtgärderna kan vara genomförda ska lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Villkor 22 – Kontroll av verksamheten

I kontrollprogrammet ska det framgå hur sökanden säkerställer att villkoren följs. Mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder för de olika villkoren ska framgå i programmet. I programmet ska det bland annat framgå hur sökanden utför läcksökningskontroll med avseende på metangas samt kontroll av lukt genom såväl rondering som genom regelbundna luktmätningar för att säkerställa reningsanläggningens verkningsgrad enligt villkor 6.

För att inte riskera att bryta mot Jordbruksverkets föreskrifter vad gäller krav på spridningsareal behöver lantbrukare som använder biogödseln veta aktuellt växtnäringsinnehåll. Innehållet av kväve och fosfor i biogödseln kommer att variera beroende på vilka substrat som rötas. Det är därför viktigt att det finns aktuella analyser tillgängliga. Sökanden behöver därför regelbundet analysera biogödseln med avseende på kväve och fosfor.

När får tillståndet tas i anspråk?

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett avgörande ska ha fått laga kraft innan ett tillstånd får tas i anspråk. Högsta domstolen har uttalat (se NJA 2012 s. 623) att det är verksamhetsutövaren som ska visa på konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följderna av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att det bör finnas ett avgörande med laga kraft innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras.

Förutsättningarna för bidrag från Klimatklivet ger en relativt snäv tidsram för projektets finansiering. Å andra sidan handlar det om en nyetablering med risk för svåråtkäta skador på miljön om verksamheten slutligen inte kommer till stånd. Det finns motstående både allmänna och enskilda intressen. I detta fall väger intresset att ta tillståndet i anspråk omedelbart inte tyngre än grundprincipen att man måste invänta laga kraft. Därför avslår Miljöprövningsdelegationen begäran om verkställighetsförordnande.

Övriga överväganden

Länsstyrelsen har föreslagit villkor om att värdeelementen ska ingå i en sparad bård samt att grövre träd som avverkas sparas som död ved. Miljöprövningsdelegationen anser dock att sökanden redan åtagit sig ungefär samma sak och föreskriver därför inte villkor om detta.

Länsstyrelsen har även föreslagit villkor avseende klimatanpassning av verksamheten. Miljöprövningsdelegationen anser att sökanden redogjort tydligt i dagvattenutredningen för hur dagvattnet inom verksamhetsområdet ska hanteras för att minimera påverkan med avseende på översvämningsrisken. Därför inte är motiverat med något specifikt villkor.

Sökanden har yrkat att igångsättningsmedgivande för markarbeten inom planerat område meddelas. Ett igångsättningsmedgivande innebär att Miljöprövningsdelegationen i ett särskilt beslut ger tillstånd till de byggnads- och anläggningsarbeten som behöver utföras. Förutsättningen är att delegationen har funnit att verksamheten är tillåtlig och att verksamhetens snara genomförande är angeläget (se 22 kap. 26 § miljöbalken). Eftersom Miljöprövningsdelegationen nu ger tillstånd till verksamheten har frågan om igångsättningsmedgivande förlorat sin betydelse. Därför föranleder inte yrkandet någon vidare åtgärd.

Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till

Miljörapport ska lämnas

Varje år ska verksamhetsutövaren senast den 31 mars lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten. Miljörapporten ska lämnas elektroniskt via Svenska miljörapporteringsportalen, <https://smp.lansstyrelsen.se> (se 26 kap. 20 § miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter [NFS 2016:8] om miljörapport).

Prövnings- och tillsynsavgift ska betalas

Den som har tillstånd ska betala en årlig prövnings- och tillsynsavgift. Avgiften ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att tillståndet gavs. Avgiften ska betalas efter beslut av Länsstyrelsen (se 2 kap. förordningen [1998:940] om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken). Länsstyrelsen fakturerar avgiften. Om kommunens miljönämnd är tillsynsmyndighet tillkommer även en avgift enligt den kommunala tillsynstaxan.

Vad krävs om verksamheten ska ändras?

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 och 11 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Vad krävs om verksamheten tas över av någon annan?

Om verksamheten överläts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som Miljöprövningsdelegationen ska godkänna.

Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?

Om verksamheten medför miljöskador, till exempel föroreningar, eller olägenheter för miljön är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för att avhjälpa skadorna eller olägenheterna. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (Se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken)

Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950), luftfartslagen (2010:500) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det också är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning, flyghinderanmälan eller bygglov. Exempel på andra förordningar och föreskrifter som gäller vid sidan av detta tillstånd är

- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter [MSBFS 2018:3] om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor.
- lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
- lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Marika Lundmark, miljöszakunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Anna Alenius Bolin, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 12 augusti 2021.**

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilagor

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Placering av lagringstank för LBG och bilutlastning enligt villkor 2
3. Biotoper som omfattas av dispens
4. Avfallstyper som får hanteras enligt villkor 4

Sändlista

Externt

- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Kommunstyrelsen i Götene kommun, gotene.kommun@gotene.se
- Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun, miljo-ochbygglovnanden@gotene.se, miljohalsa@lidkoping.se
- Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
- Myndigheten för samhällsbyggnad och beredskap, registrator@msb.se
- Trafikverket, Region Väst, trafikverket@trafikverket.se
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- Aktförvararen i Götene kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

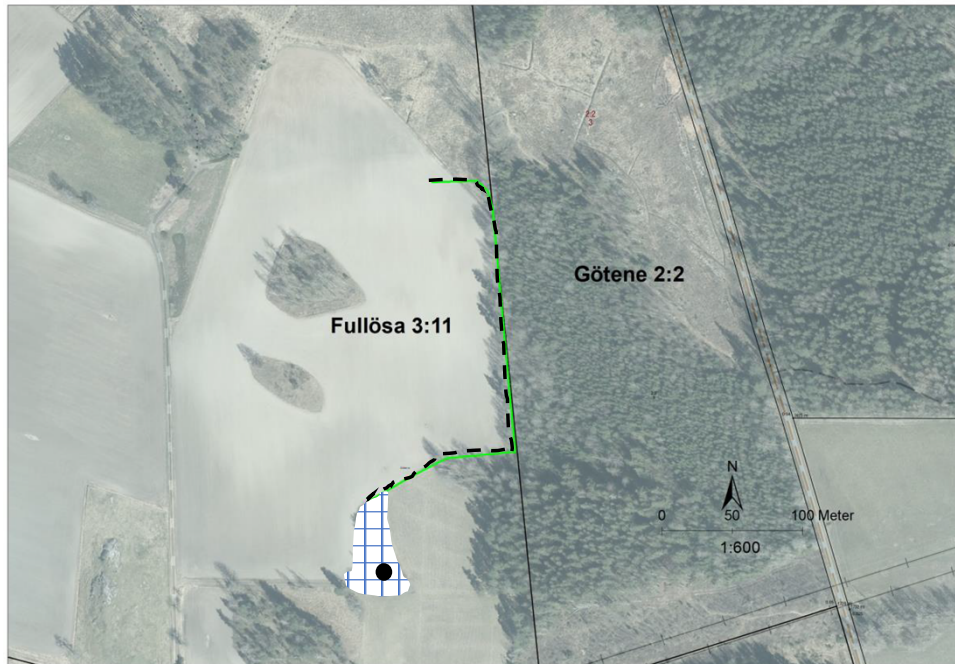
- Anders Hjalmarsson
- Marika Lundmark
- Anna Alenius Bolin
- Monica Lind
- Katja Almqvist
- Elisabeth Lindqvist Tärneld
- Birgitta Alexandersson

Placering av lagringstank för LBG och bilutlastning enligt villkor 2

Biotoper som omfattas av dispens

Dispens från biotopskydd ges för att lägga igen dike (streckad linje), ta bort åkerholme (inom rasterat område) och ta bort odlingsröse (svart prick) enligt nedan.

Avfallstyper som får hanteras enligt villkor 4

02 Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt och fiske samt från bearbetning och beredning av livsmedel

Avfallskod	Förklaring	Substrat	Maxmängder (ton/år)
02 01	Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt och fiske:		
02 01 01	Slam från tvättning och rengöring		10 000
02 01 02	Vävnadsdelar från djur		10 000
02 01 03	Växtdelar	Helsädesensilage, majsensilage, kli, spannmål, foderrester, fodermjöl, avrens	50 000
02 01 06	Spilling och urin från djur, naturgödsel (även använd halm) samt flytande avfall som samlats upp separat och behandlats utanför produktionsstället	Fast och flytande gödsel från svin, nöt, kyckling, höns, häst	350 000
02 02	Avfall från bearbetning och beredning av kött, fisk och andra livsmedel av animaliskt ursprung:		
02 02 01	Slam från tvättning och rengöring		10 000
02 02 02	Vävnadsdelar från djur		10 000
02 02 03	Material som är olämpliga för konsumtion eller beredning	Avfall från livsmedelsindustri, grossister, butiker	10 000
02 02 04	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000
02 03	Avfall från bearbetning och beredning av frukt, grönsaker, spannmål, ätliga oljor, kakao, kaffe och tobak; tillverkning av konserver; tillverkning av jäst och jästextrakt, bearbetning och jäsning av melass:		
02 03 01	Slam från tvättning, rengöring, skalning, centrifugering och separering		10 000
02 03 02	Konserveringsmedelsavfall		10 000
02 03 03	Avfall från vätskeextraktion	T.ex. juice, kaffe, te	10 000

Avfallsslag som får hanteras enligt villkor 4

Avfallskod	Förklaring	Substrat	Maxmängder (ton/år)
02 03 04	Material som är olämpliga för konsumtion eller beredning	Kassation, tester, felkörda batcher mm	10 000
02 03 05	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000
02 04	Avfall från sockertillverkning:		
02 04 03	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000
02 05	Avfall från tillverkning av mejeriprodukter:		
02 05 01	Material som är olämpliga för konsumtion eller beredning	Tex. vassle, gränsmjölk, återtagna produkter	10 000
02 05 02	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000
02 06	Avfall från bagerier och konfektyrfabriker:		
02 06 01	Material som är olämpliga för konsumtion eller beredning	Kassation, tester, felkörda batcher mm	10 000
02 06 02	Konserveringsmedelsavfall		10 000
02 06 03	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000
02 07	Avfall från produktion av alkoholhaltiga och alkoholfria drycker (utom kaffe, te och kakao):		
02 07 01	Avfall från tvättning, rengöring och mekanisk fragmentering av råvaror	T.ex. skal, växtdelar	10 000
02 07 02	Avfall från spritdestillation	T.ex. stärk	10 000
02 07 04	Material som är olämpliga för konsumtion eller beredning		10 000
02 07 05	Slam från avloppsbehandling på produktionsstället		10 000

19 Avfall från avfallshanteringsanläggningar, externa avloppsreningsverk och framställning av dricksvatten eller vatten för industriändamål

Avfallskod	Förklaring	Substrat	Maxmängder (ton/år)
19 06	Avfall från anaerob behandling av avfall	Kommentar: Förutsatt godkänt innehåll för verksamhetens biogödsel och enligt ABP	
19 06 03	Vätska från anaerob behandling av kommunalt avfall	T.ex. vätska från avvattning, pressar	50 000
19 06 04	Rötrest från anaerob behandling av kommunalt avfall		50 000
19 06 05	Vätska från anaerob behandling av animaliskt och vegetabiliskt avfall	T.ex. vätska från avvattning, pressar	50 000

Avfallsslag som får hanteras enligt villkor 4

Avfallskod	Förklaring	Substrat	Maxmängder (ton/år)
19 06 06	Rötrest från anaerob behandling av animaliskt och vegetabiliskt avfall		50 000
19 06 99	Annat avfall än det som anges i 19 06 03-19 06 06		50 000
19 08	Avfall från avloppsreningsverk som inte anges på annan plats i förteckningen		
19 08 09	Fett- och oljeblandningar från oljeavskiljare som endast innehåller ätliga oljor och fetter		10 000
19 08 12	Annat slam från biologisk behandling av industriavloppsvatten än det som anges i 19 08 11*		50 000
19 08 14	Annat slam från annan behandling av industriavloppsvatten än det som anges i 19 08 13*		50 000

20 Hushållsavfall och liknande handels-, industri- och institutionsavfall (även separatinsamlade fraktioner)

Avfallskod	Förklaring	Substrat	Maxmängder (ton/år)
20 01	Separat insamlade fraktioner		
20 01 08	Biologiskt nedbrytbart köks- och restaurangavfall	Matavfall från hushåll, storkök, restauranger	10 000
20 01 25	Ätlig olja och ätligt fett.		10 000
20 02 01	Biologiskt nedbrytbart avfall		10 000
20 03	Annat hushållsavfall och liknande handels-, industri- och institutionsavfall än det som anges i 20 01 och 20 02:		
20 03 02	Avfall från torghandel.	Biologiskt avfall från torghandel, tex frukt och bär, blad, mat	10 000